

СВАБОДА

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Гермянчук
Заснавальнік Павел Жук
Наклад 90.000
Адрас рэдакцыі:
220088, Мінск, вул.Іванаўская, 56
Тэл./факс 2 362 441

11 ліпеня 1997 г. № 74 Кошт свабодны

Скандал саюзнага маштабу

Скандал, што разгарэўся пасля пазбаўлення карэспандэнта ОРТ Паўла Шарамета акрэдытацыі, стаў асноўнай тэмай учарашняга брыфінгу міністра замежных справаў Беларусі Івана Антановіча.

Нагадаем, што напярэдадні прэм'ер расійскага ўраду В.Чарнамырдзін, а таксама першы віцэ-прэм'ер Б.Нямцоў далі вельмі жорсткую ацэнку дзеянням беларускіх уладаў у дачыненні да журналіста расійскага тэлеканала, заявіўшы, што *«ў Расіі хопіць сіл і сродкаў абараніць сваіх журналістаў — хоць у Паўночнай Карэі, на Кубе, ці ў Беларусі»*.

Рэакцыя беларускага МЗС не прымусіла сябе чакаць, і гэты ж дзень у не менш жорсткіх фармулёўках была прынята чарговая заява, агучаная на брыфінгу Іванам Антановічам. *«Замест адэкватнага рэагавання і спробаў разабрацца ў складзеным становішчы працягваецца эскалацыя абвінавачванняў, якія могуць быць кваліфікаваныя як жаданне яшчэ больш абвастрыць сітуацыю і ўмяшацца ва ўнутраныя справы суверэннай Беларусі»*, гаворыцца ў заяве. МЗС Беларусі назваў палітыку расійскіх СМІ *«інфармацыйнай вайной»*.

На брыфінгу было паведамлена, што Аляксандр Лукашэнка адмовіўся наведаць мадрыдскую сустрэчу *NATO* паводле папярэдняга ўзгаднення з Барысам Ельцыным. Беларускае кіраўніцтва па ранейшаму лічыць пашырэнне *NATO «гістарычнай памылкай»*. Пры гэтым акцэнты міністэрства замежных справаў значна памяняліся і цяпер афіцыйны Мінск не прымае пашырэння менавіта ваеннай інфраструктуры блока. Гэткая гнуткасць фразеалогіі афіцыйнага Мінска, на думку назіральнікаў, тлумачыцца рэальнай небяспекай апынуцца за бортам перамоўнага працэсу, бо пасля падпісання асобнай дамовы *NATO* з Расіяй і Украінай Брусель не спяшаецца адгукнуцца на адпаведныя прапановы беларускага боку. Аднак Іван Антановіч паведаміў, што днямі Аляксандр Лукашэнка атрымаў ліст ад генеральнага сакратара *NATO* Х.Саланы, у якім дадзены адказ на прапанову Беларусі заключыць з *NATO* асобную хартыю. Але пра змест ліста міністр паведаміць адмовіўся. Замест гэтага Антановіч пачаў выказваць спачуванні Польшчы, Чэхіі і Венгрыі, якім, як вычытаў Іван Іванавіч у амерыканскай прэсе, давядзецца за свой кошт мадэрнізаваць уласныя арміі.

Пра спачуванне еўрапейскіх краінаў беларускаму кіраўніцтву міністр казаў неахвотна, заявіўшы, што сесія Парламенцкай асамблеі АБСЕ, дзе былі прызнаны паўнамоцтвы дэпутацыі Вярхоўнага Савета 13-га склікання, як адзінага легітымнага заканадаўчага органа, не мела права гэтага рабіць. У сувязі з гэтым Антановіч накіраваў у АБСЕ ліст. Міністр недвухсэнсоўна даў зразумець, што афіцыйны Мінск можа перагледзець раней дасягнутыя дамоўленасці з АБСЕ і ў першую чаргу гэта будзе тычыцца папярэдняе ўзгодненай дамоўленасці аб стварэнні сталага прадстаўніцтва АБСЕ ў Мінску па адсочванні сітуацыі з правамі чалавека.

Яцэк ГАРБУЗОВІЧ

Учора Лукашэнка прымаў віншаванні з нагоды 3-годдзя свайго праўлення

Сумны юбілей

«Сітуацыя ў Беларусі развіваецца па тых жа канонах, як развіваліся нацысцкі рэжым і лацінаамерыканскія дыктатуры».

Такую выснову зрабіў былы міністр працы А.Сасноў на ўчарашняй прэс-канферэнцыі кіраўніцтва Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

Старшыня АГП С.Багданкевіч ва ўступным слове пералічыў заслугі Лукашэнкі, які *«здолеў з'яднаць усю апазіцыю — ад камуністаў да лібералаў»*, а таксама той факт, што *«дзякуючы Лукашэнку, Беларусь праславілася на ўвесь свет»*.

С.Багданкевіч і Г.Карпенка падкрэслілі, што галоўным паказчыкам эканамічнай эфектыўнасці ёсць не нейкія высмактаныя з пальцаў лічбы, а жыццёвы ўзровень людзей. А ён падчас кіравання Лукашэнкі значна панізіўся — 80% грамадзян жывуць на ўзроўні ці ніжэй мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Па словах Багданкевіча, у нашай краіне існуе два бюджэты: *«адзін з іх падкантрольны асабіста Лукашэнку і ягоным прыбліжаным. Вярхоўны Савет спрабаваў праверыць рахункі Ціцянкова, але быў разагнаны. Дыктатар Маркас, калі ўцякаў з Філіпінаў, вывез 76 млрд. доляраў. Колькі сродкаў, якія належаць народу Беларусі, скрала і яшчэ скрадзе лукашэнкаўская дыктатура — сёння не ведае ніхто»*.

Вадзім КАЗНАЧЭЕЎ

Пазьняк прагназуе...

«Можна чакаць, што да восені з боку Расіі будзе прапанавана чарговая канцэпцыя інтэграцыі, нават не канцэпцыя, а чарговы этап», — такі пункт гледжання выказаў старшыня Беларускага народнага фронту Зянон Пазьняк.

Ён лічыць абсалютна відавочным, што *«рэжым Лукашэнкі ўсё больш уцягваецца ва ўнутрыпалітычную барацьбу за ўладу ў Расіі»*. Пацверджаннем гэтага, на думку З.Пазьняка, служыць выступленне прэзідэнта Лукашэнкі ў Краснадары, дзе *«ён выставіў пад крытыку палітычную групу Чубайса»*, а таксама яго зварот да расійскай правінцыі, «чырвонага электарату». На думку лідэра БНФ, *«палітычным сілам вызвольнага накірунку ў Беларусі нельга чакаць восені; трэба скарыстаць менавіта лета і цяперашнюю сітуацыю»*. Асноўнай палітычнай задачай, якая, на думку З.Пазьняка, стаіць перад Народным фронтам і іншымі вызвольнымі сіламі, — гэта дабіваццa адстаўкі Лукашэнкі.

Лідэр БНФ пераканаены, што *«перамовы Вярхоўнага Савета з адміністрацыяй прэзідэнта нічога не дадуць — яны выгадныя толькі Лукашэнку, каб манеўраваць»*. Зянон Пазьняк лічыць, што Вярхоўны Савет уступіў у перамовы з прэзідэнцкім бокам *«з пазіцыі сваёй слабасці», — такая пазіцыя «выгадная рэжыму»*. Лідэр БНФ назваў кансультацыі *«крокам да легітымізацыі існуючага рэжыму»*, паколькі ўсё гэта толькі *«на руку Лукашэнку»*.

БелаПАН

Украіна адмовілася фінансаваць «базар»

Сёння ў Віцебску стартуе міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар».

А 20 гадзіне ў летнім амфітэатры на 5 тысяч месцаў пачнецца афіцыйнае цырымонія адкрыцця фестывалю з удзелам «вождя всех славян» прэзідэнта Лукашэнкі. На канцэртах, якія працягнуцца да 16 ліпеня, пакажуць сваё майстэрства Сафія Ратару, Валерый Лявонцьеў, Людміла Зыкіна, Філіп Кіркораў, Аляксандр Саладуха, «Песняры», «Иванушки интэрнэшнл» і іншыя. Вядомы мастацтвазнаўца Святаслаў Бэлза выступіць у якасці вядучага «Музычнай гасцёўні» з удзелам зорак Анатоля Салаўяненкі, Бісера Кірава і Сяргея Захарава. Менавіта гэтая частка фестывальнай праграмы значна павышае эстэтычны ўзровень «Славянскага базара», які ўспрымаецца як парад пасрэдных эстрадных «ідалаў». Асноўнае, што прыцягвае вытворцаў шлягераў на «Славянскі базар» — гэта ганарары. Асабліва шчодрая рука ў прэзідэнта Лукашэнкі. Як паведамілі ў дырэкцыі міжнароднай карпарацыі «Славянскі базар», «фестывальныя» (а гэта дзесяткі тысяч доляраў) ўзяла на сябе паравую Беларусь і Расія. Суседняя Украіна, якую спрабуюць заказваць у славянскі саюз, адмовілася выступаць у якасці сузаснавальніка фестывалю ў Віцебску. Як сказаў прэзідэнт міжнароднай карпарацыі «Славянскі базар» Сяргей Віннікаў, украінскі міністр культуры і былы прэм'ер-міністр афіцыйна заявілі, што Украіна не будзе фінансаваць арганізацыю і правядзенне базару *«з-за финансавых складностей у краіне»*. Украіна, а таксама Югаславія і Балгарыя, згадзіліся аплаціць толькі ўдзел сваёй дэлегацыі. Нагадаем, што на 12 ліпеня прызначаны Дзень украінскай культуры і юбілейны канцэрт Сафіі Ратару.

У канцэртах «Славянскага базару» возьмуць таксама ўдзел артысты з Польшчы, Казахстана, Ізраіля. Кошт білетаў вагаецца ад 30 тысяч на канцэрты дзіцячых шоў-праграм да 400 тысяч на выступленні вядомых эстрадных артыстаў. Арганізатары фестывалю спадзяюцца на аншлагі. Адбудуцца толькі два дабрачынных канцэрты дзіцячых калектываў для інвалідаў і ветэранаў. Як паведамілі ў прэс-цэнтры «Славянскага базару», дабрачынныя канцэрты для дапамогі ахвярам урагану і бацькам дзяцей, якія загінулі ў аўтакатастрофе пад Кобрынам, не плануюцца.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Літоўская дапамога пацярпелым ад урагану

Урад Літвы прыняў пастанову аб аказанні гуманітарнай дапамогі насельніцтву Мінскай і Брэсцкай абласцей, якія пацярпелі ад урагану. Як паведамілі ў літоўскім пасольстве, грошы ў памеры 500 тысяч літаў (каля 125 тысяч доляраў ЗША) будуць выдзеленыя беларускаму боку з фонду ўрада Літоўскай Рэспублікі.

БелаПАН

Знавец паехаў у Амерыку

10 чэрвеня зямлю Беларусі пакінуў вядомы апазіцыйны дэпутат Павел Знавец.

Па словах самаго Паўла, ён не збіраецца ставаць чарговым беларускім палітычным эмігрантам. Хаця ў дэпутата Вярхоўнага Савета 13-га склікання ёсць усе падставы лічыць сябе ахвярай палітычных рэпрэсій: тры разы ён быў зняволены на 5 сутак, неаднаразова штрафаваўся.

Знавец запрошаны ў Амерыку на тры месяцы Беларуска-амерыканскім задзіночаннем і ў яго планецца насычаная праграма сустрэч. У прэс-службе Сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная грамада) растлумачылі, што Знавец таксама будзе выконваць у ЗША шэраг партыйных даручэнняў.

Акрамя таго на амерыканскай зямлі павінна адбыцца, бадай, самая знамянальная ў жыцці Паўла падзея. Малады палітык, якому 14 ліпеня спаўняецца 30 гадоў, плануе ўзяць шлюб са сваёй нявестай — мінчанкай, якая цяпер часова знаходзіцца ў ЗША. Цырымонія вянчання адбудзецца ў храме, які належыць Беларускай Аўтакефальнай праваслаўнай царкве.

Алесь ГАНКОВІЧ

Танней за ўсё вучыцца ў чацвёртым класе

Чыноўнікі міністэрства адукацыі доўга стукалі па кнопках калькулятараў і нарэшце падлічылі, колькі павінны плаціць бацькі за школьныя падручнікі для сваіх дзяцей.

СВАБОДА ўжо інфармавала чытачоў, што рэформа школьнай адукацыі на сённяшні дзень звялася толькі да аднаго канкрэтнага кроку — увядзення платы за карыстанне падручнікамі. Прычым адпаведныя сумы будуць браць ва ўсіх сярэдніх навучальных установах — агульнаадукацыйных школах, дзіцячых садках са школьнымі групамі, гімназіях, ліцэях і вучылішчах алімпійскага рэзерву (плата за мячы і лыжы пакуль не прадугледжваецца).

Гэта значыць, што за камплект падручнікаў, які выдаюць у школьнай бібліятэцы, патрабуецца заплаціць пэўную суму — у залежнасці ад таго, у які клас ходзіць вашае дзіця. Грошы неабходна аддаць да 1 кастрычніка, інакш школьніку давядзецца рыхтаваць хатнія заданні толькі ў бібліятэцы, ніводнай кніжкі дадому яму не дадуць. Пасля заканчэння навучальнага года ўсе падручнікі трэба будзе вярнуць.

Не трэба плаціць за падручнікі ў спецыялізаваных школах і інтэрнатах, класах для дзяцей з недахопамі разумовага і фізічнага развіцця, а таксама ў школе лагера «Зубраня» на Нарачы. Акрамя таго, плата не бярэцца з тых сем'яў, дзе сукупны даход на члена сям'і у месяц не перавышае трох мінімальных зарплат, і з бацькоў-інвалідаў. Бясплатна могуць вучыцца і дзеці-сіроты. Для сем'яў, дзе ў школу ходзіць трое або больш дзяцей, кошт карыстання падручнікамі зніжаецца на 50%.

У пачатку восені, калі дзіця ідзе ў школу, у многіх сем'ях звычайна бывае туга з грашыма: адпускныя патраціліся, а да новай зарплаты яшчэ трэба дажыць. Таму, плануючы бюджэт, варта прадугледзець і выдаткі на школьныя падручнікі. Як вызначана ў «Палажэнні аб парадку спагнання платы за карыстанне падручнікамі і вучэбнымі дапаможнікамі», для першакласніка сума складзе 130.900 рублёў. Для другога класа кніжкі на год каштуюць крыху менш — 101.200 руб., для трэцяга — 94.500. Найменшыя выдаткі чакаюць бацькоў, чые дзеці пойдуць у чацвёрты клас — 74.200 руб. Пачынаючы з пятага класа (114.500 руб.) цана ўзрастае, у сёмым класе пераадольвае рысу у 200 тысяч і для выпускніцкага ўжо 294.500 рублёў.

Алесь САДОЎСКІ

Квоты на вываз грыбоў і ягад

Брэсцкі аблвыканкам устанавіў памеры квот на вываз за межы Беларусі лясных ягад, грыбоў і лекавых раслін.

Цяпер кожны грамадзянін, які ідзе ў лес з камерцыйным інтарэсам, павінен мець пры сабе «лясны білет». Кожны, хто вывозіць лясныя багацці за мяжу (прыватная асоба або арганізацыя), павінен мець даведку аблвыканкама, якая б пацвярджала выкананне квоты, і ліцэнзію міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя на прамысловую нарыхтоўку або закупку «ляснои» прадукцыі.

БелаПАН

Сацыял-дэмакратычнае турнэ

Віцэ-прэзідэнт парламента нямецкай зямлі Шлезвіг-Гальштэйн Габрыэль Кёчаў пабывала днямі ў Гомелі.

Прадстаўніца Сацыял-дэмакратычнай партыі Германіі прыехала ў Беларусь, каб пазнаёміцца са станам нашай сацыял-дэмакратыі. У паездках сп-ню Кёчаў суправаджае лідэр беларускіх сацыял-дэмакратаў Мікола Статкевіч.

На сустрэчы з гомельскімі дэмакратамі і прэсай Габрыэль распавяла пра 135-гадовую гісторыю нямецкай Сацыял-дэмакратычнай партыі і адказала на шматлікія пытанні. Акрамя Гомеля і Мінска, нямецкая госця збіраецца наведаць яшчэ 15 гарадоў краіны.

Уладзімір СТАРЧАНКА

«Демвыбор России» – о ситуации в Беларуси

Партия «Демократический выбор России» приняла заявление «О развитии событий в Беларуси».

В заявлении подчеркивается, что Лукашенко обладает в Беларуси неограниченной властью, которой и пользуется в полной мере для подавления прав и свобод граждан. Отмечаются ночные аресты, заочные судебные процессы, *«мощнейший психологический террор против инакомыслящих»*. Специальное внимание обращается на травлю членов парламентской комиссии по правовой оценке деятельности Лукашенко, возглавляемой В.Гончаром.

Особый акцент в заявлении, делается на белорусско-российских отношениях. По оценке ДВР, *«Лукашенко использует союзный договор как отмычку к российским регионам»*. *«Не могут не вызвать недоуменного возмущения усилия Лукашенко по консолидации вокруг себя коммунистической и националистической российской оппозиции, бесцеремонное вмешательство в российские дела, уничижительные оценки российских политических деятелей, в том числе президента и правительства»*, — говорится в заявлении. «Демвыбор» серьезно озабочен действиями российских политиков, которые, оказывая поддержку Лукашенко, *«поддерживают и стремятся распространить на Россию диктаторский режим»*.

Вадим КАЗНАЧЕЕВ

Цэнзары «выразалі» фотавыставу

У горадзе Кобрыне Брэсцкай вобласці ўладам не спадабалася фотавыстава «Палессе, якога мы не ведаем».

Гэтая перасоўная фотавыстава едзе па па маршруце Брэст—Кобрын—Пінск—Мінск. Праект ажыццявіла група маладых даследчыкаў Варшаўскага універсітэта, у арганізацыі выставы ўзялі ўдзел пасольства Польшчы ў Беларусі, польскае консульства ў Брэсце, міністэрства культуры Беларусі, а таксама музеі тых гарадоў, дзе яна дэманструецца. Летась на працягу некалькіх месяцаў выстава экспанавалася ў Варшаве пад назвай «Сённяшнія людзі Палесся».

У аснове канцэпцыі — найбагацейшы палескі архіў этнасацыёлага Юзефа Абрэнскага (1905-1967 гг.) — больш як тысячы копій, негатываў і рукапісаў, якія сведчаць аб жыцці палешукоў розных гадоў. Менавіта гэтыя матэрыялы, а таксама працы маладых даследчыкаў, што праз 60 гадоў прайшлі па маршрутах Ю.Абрэнскага, складаюць цяперашнюю экспазіцыю і дазваляюць параўнаць быт жыхароў Палесся ў розныя гады. У рамках выставы ў кожным горадзе, дзе яна праходзіць, дэманструецца дакументальны фільм Максіміліяна Эмера і Ежы Маліняка «Палессе: рэпартаж з боку сумных песень», які ў 1936 годзе на фестывалі ў Венецыі быў узнагароджаны срэбным медалём.

Падчас экспазіцыі ў Кобрыне прадстаўнікі міністэрства культуры забаранілі выстаўляць шэраг фатаграфій, зробленых у самых глухіх паселішчах беларускага Палесся. На іх адлюстраваны сучасны побыт палешукоў, які мала чым адрозніваецца ад часоў шасцідзесяцігадовай даўнасці. У выніку выстава ў Кобрыне была датэрмінова згорнутая.

БелаПАН

ЦЭНЫ

Сезон «прыгожай» каўбасы

Дзяржава хітра выбрала момант, каб павысіць цэны на мяса і мясапрадукты. Лета — час адпачынкаў, і, атрымаўшы адпускныя, многія людзі не так балюча ўспрымуць новыя цэннікі на мясных прылаўках.

Карова даражэе

Мяркуючы па паліцах магазінаў, дэфіцыт паступова перадольваецца. Аднак сённяшнія харчы добра каштуюць — 100 тысяч рублёў і вышэй за кілаграм варанай каўбасы ўжо не рэдкасць, а тысяч 70 — амаль стандарт.

Павышэнне цэн прайшло па звыклай схеме. Спачатку, з 20 чэрвеня, былі паднятыя закупачныя цэны, прычым адразу на 27,3%.

Праз некалькі дзён рашэннем міністэрстваў выраслі так званыя фіксаваныя адпускныя цэны. А каб у людзей не было шоку, то рэзка абмежавалі гандлёвыя надбаўкі на розныя мясныя вырабы.

Па меркаванні спецыялістаў, гэта азначае, што гандляваць мясам пры высокіх затратах (адзін халадзільнік улетку колькі энергіі забярэ!) для большасці магазінаў стане нявыгадна.

Плата за вакуум

Увогуле, як вынікае з міністэрскіх папер, кошт большасці гатункаў варанай каўбасы і сасісак не павінна перавышаць 80.300 рублёў. Аднак ёсць выключэнні. Пад фіксаваныя цэны не трапляюць фірмовыя каўбасы, якія робяць сумесныя прадпрыемствы па замежнай тэхналогіі пры выкарыстанні імпартовых спецый або замежнай абалонкі замест беларускіх кішак. Цэны могуць істотна павялічыцца і ў залежнасці ад упакоўкі. Напрыклад, герметычная вакуумная ўпакоўка ў поліэтыленавую плёнку дазваляе падняць цану адразу на 10%.

Такім чынам, эксперты прагназуюць, што асартымент беларускіх магазінаў у бліжэйшы час будзе складацца з таннай каўбасы, якая карыстаецца попытам, за якой будуць выстройвацца чэргі, і дарагой, добра ўпакаванай прадукцыі, якая будзе красавацца на прылаўках.

Гэтае павышэнне цэн не апошняе. Асноўнай прычынай росту цэн спецыялісты называюць вываз мяса ў Расію, дзе кошты нашмат перавышаюць беларускія. Пакуль, нягледзячы на рост беларускіх цэн, розніца яшчэ застаецца істотная. А значыць, каб беларускаму едаку хапіла беларускага мяса — давядзецца плаціць за яго больш грошай.

Алесь САДОЎСКІ

Министерство торговли сочинило «Временные правила по торговле продукцией, содержащей элементы эротики»

Элементы эротики в розницу

Президентская вертикаль непосредственно приложит руки к «клубничке». Продавать продукцию с вышеупомянутыми «элементами» можно, лишь имея *«разрешение местных исполнительных и распорядительных органов»*.

На каждый товар, содержащий хотя бы один эротический элементик, продавец должен иметь заключение республиканской экспертной комиссии по предотвращению пропаганды порнографии, культа насилия и жестокости при министерстве культуры, так что минкульту тоже повезло.

Чиновники министерства торговли постарались от души и составили весьма внушительный перечень предметов, могущих содержать *«элементы эротики»*. Туда, помимо литературы по сексуальному просвещению и воспитанию, попала и такая продукция, как издания фольклора (сказки, анекдоты, частушки, песни и т.д.), обертки для жевательной резинки и презервативов и т.п. В списке есть и пункт о *«массовых периодических изданиях, не относящихся к эротическим»*. Эти издания могут использовать *«эротические компоненты»* (фотографии, рисунки, карикатуры, анекдоты, комментарии специалистов и др.), но, по мнению чиновников, данные материалы обязательно должны носить *«публицистическо-обличительный, юмористическо-сатирический или информационный характер и являться эпизодическими»*. Проявив недюжинную эрудицию, чиновники внесли в список такие вещи, как *«изделия, предназначенные для сексуального стимулирования»*, отдельные виды нижнего белья и т.п.

Надеемся, что данный материал не подпадает под категорию «содержащего элементы эротики». А печатные средства массовой информации, специализирующиеся на сообщениях и материалах эротического характера, с 1 августа будут продавать только запечатанными в непрозрачную упаковку.

Марыля ЗЮЛЬЦЕНБАХЕР

ВАЛЮТА

500 долларов – и ни центом больше

Национальный банк очередным своим распоряжением изменил правила перемещения иностранной валюты через белорусскую границу.

В то время как ввоз валюты на нашу территорию разрешен в любом количестве (при соблюдении существующего в республике таможенного законодательства), возможности вывоза СКВ значительно сокращены.

С 1 августа текущего года (когда период отпусков еще в самом разгаре) физические лица имеют право вывезти за пределы таможенной территории Беларуси лишь эквивалент не более 100 минимальных зарплат, что в переводе на доллары по рыночному курсу (примерно 30.000 белорусских рублей за доллар) составляет лишь 500 долларов США на человека — с такой суммой едва ли доедешь даже до бывших соцстран. Ранее разрешенная к вывозу сумма валюты составляла в пять раз больше — эквивалент 500 МЗП (то есть 2.500 долларов США на человека). Разница довольно существенная.

Есть и еще одно не менее странное нововведение — с 1 августа 1997 года пересылка иностранной валюты из Беларуси за рубеж разрешена в сумме, не превышающей 200 долларов США.

Сложно найти логичное объяснение действиям Национального банка, ведь невозможно всерьез предположить, что за счет подобных методов центральный банк планирует приостановить утечку валюты из страны — «налом» через границу она никогда и не «утекала». Максимальная же сумма безналичного перевода за границу в 200 долларов выглядит просто как издевательство. Что ж, теперь белорусскому населению придется помозговать над проблемами вывоза валюты, и, скорее всего, постепенно становиться на путь контрабанды. Есть, правда, еще один вариант вывоза денег — посредством пластиковых карточек. В в этом случае процент обналичивания денег получают иностранные банки.

Вероника СТРОЕВА

КАДРЫ

Заплатили – и свободны

Придя на стадион «Динамо», предприниматели обнаружили, что на их торговых местах начался ремонт

Руководство ярмарки, расположенной на столичном стадионе «Динамо», с частными предпринимателями окончательно перестало считаться. На заранее оплаченных торговых местах местах начались ремонтные работы.

В верхней части территории стадиона выкладывают «плиточку». Красиво конечно, но предприниматели явно пострадали. Ведь аренда одного торгового места в верхней части стадиона стоит около 90 тысяч рублей в день. Оплата производится на квартал вперед. Сумма фиксированного налога на прибыль в выходной день составляет около 60 тысяч рублей, его уплата производится за месяц вперед. Совершив все необходимые платежи, предприниматели вдруг узнают, что купленных ими мест нет.

Взамен администрация предлагает площади в одном из самых отдаленных районов стадиона, куда покупатели не заходят хотя бы потому, что не знают об их существовании.

Сегодняшняя ситуация выглядит так: около 350 мест в верхней части стадиона уже «пущено» под ремонт. Такое же количество мест планируется забрать у предпринимателей в ближайшие дни. Причем, имея план проведения работ, руководство ярмарки не считает нужным предупреждать коммерсантов о грядущих переменах, видимо, считая, что «не стоит будоражить народ».

Тем не менее народ будоражится. Некоторые уже потребовали от дирекции ярмарки возврата арендной платы, поскольку работа на предоставленных взамен площадях заведомо нерентабельна. Кое-кто попытался обратиться в налоговую инспекцию с требованием вернуть уплаченные вперед суммы фиксированных налогов. Однако если претензии к динамовской администрации хотя бы теоретически могут быть удовлетворены (все-таки предприниматели вынуждены отказаться от торговых мест по не зависящим от них причинам), то обращения к налоговым органам бесполезны — уплаченные суммы возврату не подлежат.

Профсоюзные лидеры предпринимателей не исключают повторения массовых волнений на ярмарке, и, скорее всего, это лишь вопрос времени. Действительно, здесь есть от чего возмутиться: администрация ведет себя с людьми явно не по-человечески.

Вероника СТРОЕВА

Зварот да беларускага народа

Калі ў доме гора...

У гэтыя дні Беларусь перажывае нацыянальную трагедыю. Спачатку ўраган разбурыў тысячы дамоў, загінулі і пакалечаныя людзі. Потым разбіўся аўтобус з чарнобыльскімі дзецьмі, чацвёра з іх загінулі, а шмат хто атрымаў сур'ёзныя раненні. Гора прыйшло ў многія сем'і.

Боль ахвяраў і іх родных падзяляе кожны сумленны чалавек Беларусі. Нам спачуваюць людзі з усяго свету. Толькі прэзідэнт А.Лукашэнка і ягонае атачэнне парушылі ўсе маральныя нормы.

Людзі яшчэ не адышлі ад шоку пасля шалёнага ўрагану, а прэзідэнт Беларусі замест таго, каб кінуць усё і хутчэй вярнуцца на радзіму, у гэты час з сочынскіх пляжаў накіраваўся ў Краснадар, дзе займаўся самарэкламай перад расійскімі выбаршчыкамі. Для яго асабістыя справы — палітычныя гульні з мэтай паказаць расіянам, хто можа ў іх быць самым лепшым прэзідэнтам, — аказаліся нашмат важнейшымі, чым лёс беларускіх людзей, якія пакутуюць ад гора.

Яшчэ плакалі маці загінуўшых і пакалечаных дзяцей, яшчэ маладзенькія грамадзяне нашай шматпакутнай краіны ляжалі ў трунах, а ўлады ўжо разгарнулі сваё святочнае шоў — з опернага тэатра паказвалі па тэлебачанні святочны канцэрт, уздымаліся келіхі, па горадзе, пільнуючы парадак, насіліся міліцэйскія машыны. А чатыры (!) аўтобусы з чарнобыльскімі дзецьмі ехалі нават без ніводнай машыны суправаджэння ДАІ. Аўтобус з дзецьмі не перакуліўся б, калі б улады сапраўды клапаціліся пра сваіх грамадзян, а не думалі пра тое, як хутчэй і лепш дагадзіць прэзідэнту.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета 13-га склікання, старшыня Вярхоўнага Савета С.Шарэцкі, кіраўніцтва Беларускага народнага фронту, Аб'яднанай грамадзянскай партыі, іншых партыяў і грамадскіх рухаў, рабочыя шэрагу прадпрыемстваў звярнуліся да прэзідэнта А.Лукашэнкі з патрабаваннем адмяніць у гэтыя дні святочныя мерапрыемствы і абвясціць агульнанацыянальную жалобу. Але ўлады, цынічна ігнаруючы элементарныя маральныя нормы, звароты і патрабаванні людзей, разгарнулі святочнае шоў па поўнай праграме.

Чаму прэзідэнт і ягоныя прыспешнікі пайшлі на марнаванне велізарных сродкаў, так неабходных сёння нашай краіне? Чаму ў іх сэрцах не прачнулася пачуццё элементарнага спачування да тых, хто трапіў у бяду?

Святочнае шоў падчас нацыянальнай трагедыі — гэта красамоўнае сведчанне таго, што ў Беларусі ўтварыўся рэжым, для якога чалавек як асоба не існуе, людзей зноў ператвараюць у цагліны, з якіх цяпер ужо будуюць «слуп-вертыкаль» з прэзідэнтам на вяршыні.

Пры гэтым ідзе цынічная эксплуатацыя ўспамінаў пра вялікую перамогу над гітлераўскім фашызмам. Сапраўды знамянальная дата вызвалення Мінска ад гітлераўскіх захопнікаў ператворана Лукашэнкам у ягонае асабістае свята — так званы дзень рэспублікі. Гэта бессаромнае ігнараванне гістарычнай праўды, спроба падагнаць гісторыю пад сваю асобу.

Калі ў доме гора, то завешваюць люстэркі, не запальваюць яркае святло — ставяць свечку. У нашым Доме — Беларусі — велізарнае гора, страшнае і непапраўнае.

Тое, што ў апошнія гады адбываецца ў Беларусі (а менавіта разбурэнне дзяржавы, вынішчэнне нацыянальнай культуры і маральнасці беларускага народа), стала мажлівым па прычыне маўклівай згоды часткі так званай інтэлігенцыі і яе служэння дыктатару. Нас уражвае, як могуць творчыя людзі, асобы з абвостранымі пачуццямі годнасці, гонару, прымаць у гэтыя дні з царскага стала падачкі, ад якіх тхне сырой магілай. Як яны могуць выконваць святочныя ўверцюры, смяяцца і скакаць, калі чуюцца стогны, плач, галашэнне?!

Сорам і ганьба ўсім тым, хто не знайшоў мужнасці супрацьстаяць націску ўладаў і ўзяў удзел у мерапрыемствах, якія можна смела назваць балем падчас чумы. Мы ўпэўненыя — пройдзе час, і нашыя нашчадкі і гісторыя асудзяць маральнае гвалтаванне беларускай нацыі, здзек з гістарычнай памяці і годнасці беларускага народа, унясуць прысуд тым, хто парушае асноўныя прынцыпы і ўстоі Нашага Дома — Беларусі.

С.ШАРЭЦКІ, В.БЫКАЎ, С.АНТОНЧЫК, І.АНУШКІН, А.АСТРОЎСКІ, М.АФАНАСЬЕЎ, Р.БАРАДУЛІН, Л.БАРШЧЭЎСКІ, У.БАШАРЫМАЎ, С.БАГДАНКЕВІЧ, А.БУХВОСТАЎ, С.БЯСТУЖАВА, Г.БЫКАЎ, А.ВОЛЬСКІ, В.ВЯЧОРКА, Р.ГАРЭЦКІ, В.ГЕРАСІМЕНКА, Н.ГІЛЕВІЧ, М.ГІРУЦЬ, У.ГЛОД, В.ГОЛУБЕЎ, М.ГРЫБ, М.ГРУШЭЎСКІ, А.ГРЫЦКЕВІЧ, Л.ГРАЗНОВА, А.ДАБРАВОЛЬСКІ, П.ДАНЭЙКА, М.ДЗЯМІДАЎ, М.ЗАМКАВЕНКА, В.ІПАТАВА, С.КАЛЯКІН, Г.КАРПЕНКА, Г.КІБЕРМАН, П.КРАЎЧАНКА, М.КРУКОЎСКІ, Т.МАНУКОВА, М.МАРКЕВІЧ, У.НАВАСЯД, І.НІКІТЧАНКА, У.НІСЦЮК, В.НОВІКАЎ, У.ПАДГОЛ, М.ПАСТУХОЎ, М.ПЛІСКА, Ф.РУСКЕВІЧ, М.САВІЦКІ, А.САЛАМОНАЎ, А.САННІКАЎ, В.СВЯЦКАЯ, Г.СЯМДЗЯНАВА, В.ТАРАСАЎ, А.ФЁДАРАЎ, В.ФІЛІПАЎ, Ю.ХАДЫКА, В.ХОМІЧ, В.ШЛЫНДЗІКАЎ, С.ШУШКЕВІЧ, В.ШЧУКІН, А.ГРУЗДЗІЛОВІЧ, А.МІКАЛАЙЧАНКА, В.ЦЫГАНКОЎ.

РАДКІ З ЛІСТОЎ

Президент Беларуси неоднократно выступал с гневными филиппиками в адрес Бориса Ельцина, Леонида Кравчука и Станислава Шушкевича, обвиняя их в развале СССР. Какая наивность! Ельцин подписывал Беловежское соглашение, искренне надеясь, что создание Содружества независимых государств позволит сохранить Российскую империю, которой на деле и являлся СССР. Помимо этого, Ельцин надеялся, что путем создания СНГ он наконец вырвет власть у Горбачева. То, что создание СНГ создало предпосылки для народов СССР обрести свою независимость, стало полной неожиданностью как для самого Ельцина, так и для всей политической элиты России, которая сразу же и открыто заговорила о необходимости воссоздания Российского государства, имея на самом деле воссоздание Российской империи.

М.НИВОСЕЛЬСКИЙ, *г. Минск*

Калі па радыё выступае лідэр «патрыятычнай тусоўкі» Сева Янчэўскі, дык пнецца пераканаць, які ён і ягоная арганізацыя харошыя. Ён заяўляе, што з прэзідэнтам «будет до конца», але не кажа, да якога. Відаць, у разуменні Янчэўскага слова патрыятызм звязана з лацінскім *pater* — «бацька», але зусім не з *patria* — «Бацькаўшчына».

Сяржук СВЯТЛАНІЧ,
г. Брэст

БЕСПРЕДЕЛ

Министр внутренних дел задержал «преступника»

Штраф за переход улицы в неположенном месте составляет сегодня 7,5 тыс. рублей. Но в нашем государстве это может стоить гораздо дороже, если переходить улицу перед министром

Минчанин Владимир Лазаревич переходил проспект Дзержинского, как он сам признается, в неположенном месте. Парень находился на разделительной полосе, когда рядом с ним остановился автомобиль марки «Опель». Из машины выскочили двое: один был в камуфляжной форме, второй — в обыкновенной милицейской. В несколько мгновений со словами «Какого... ты тут ходишь?» неизвестные затолкали парня в машину и отвезли в отделение внутренних дел Московского района. Только при входе в здание Московского РОВД Владимиру удалось оглянуться и рассмотреть на погонах мужчины в камуфляже по одной большой звезде.

Происшествие с переходом улицы в РОВД назвали министерским делом, а изъятую у парня машину в ближайшие три месяца вернуть не обещают. Все свои действия работники правоохранительных органов объясняют приказом министра.

— Я даже слова не успел сказать, как оказался на переднем сиденьи автомобиля, — рассказывает Владимир Лазаревич. — Там лежали какие-то бумаги, я мог их помять, поэтому упирался. Шофер: «Есть, сэр!», «Да, сэр!» — привез нас к Московскому РОВДу, а там уже все стояли по стойке смирно. Меня вывели со словами: «Вот очень наглый молодой человек. Узнать — кто и доложить мне лично».

— Во время задержания вам представились?

— Нет. Только после того, как те, кто заталкивал меня в машину, уехали, а сотрудники РОВД спросили, чем я не угодил министру, мне стало ясно, что в машину меня заталкивал Аголец.

— Грубили?

— Нет. Я только дважды спросил: «Меня заталкивают в машину для того, чтобы оштрафовать за неправильный переход улицы?» Ведь я мог заплатить штраф на месте.

— Вам объяснили, за что вас задержали?

— Некоторое время спустя в РОВД пришел работник ГАИ и спросил, есть ли у меня деньги, и без лишних слов оторвал мне квитанцию на семь с половиной тысяч — штраф за переход улицы в неположенном месте. Но после этого меня не отпустили, а сказали, что все только начинается. Сначала выясняли мою личность. Причем паспорт в данном случае не рассматривался как документ — его проверяли на подлинность. Потом мне пришлось давать объяснение, что я делал возле здания ГАИ. И когда узнали, что там стоит моя машина, поехали за машиной. А машину я продавал и снимал в ГАИ с учета. Причем покупатель уже заплатил за нее задаток.

— С каким количеством милиционеров вы познакомились за это время?

— Все дежурные РОВД, следователь, специалист, который снимал отпечатки пальцев, начальник уголовного розыска, какой-то молодой лейтенант, начальник РОВД, начальник ГАИ... С десяток точно. Я сейчас прихожу, они все меня уже знают и «прикалываются». Солдату, который переписывает посетителей при входе, разрешают пропускать меня просто так: «Пропусти хлопца, он уже устал сюда ходить». А над лейтенантом, который поначалу выяснял обстоятельства перехода улицы, подсмеиваются: «Что, старина, министерским делом занимаешься?».

Владимир Лазаревич.

Валентин Аголец.

Такое впечатление, что сотрудники РОВД и ГАИ только тем и занимаются, что обслуживают прихоти министра, а не борются с реальными нарушителями. Владимир Лазаревич через день ходит в РОВД Московского района к следователю Сумиле. За содержание машины на штрафплощадке ему придется выложить немалую сумму — сутки стоянки стоят там 70 тысяч. Личность Владимира уже проверена — не судим, не привлекался, причастен не был. Экспертиза показала, что и в машине номера не перебиты. Но теперь посылается запрос в минское отделение Интерпола! И хоть эта организация находится где-то на соседней улице, в ближайшие три месяца Лазаревичу не советуют на что-то рассчитывать. И это при том, что за 10 минут до задержания представитель ГАИ проверял, не угнана ли машина: Владимир ведь официально снимал ее с учета.

А между тем дело продвигается, к нему подшиваются все необходимые документы. В Московский РОВД уже пришла бумага на задержание машины, подписанная кем-то в ГАИ республики. Кем? Ребята не знают. Они пробовали подать жалобу в прокуратуру Московского района, но, дочитав до слова «министр», бумагу тут же вернули обратно. Потом, после звонка из городской прокуратуры, взяли. Но в суд на министра подать все равно невозможно. Ведь сам Валентин Аголец ничего не подписывал, рапортов не составлял, поэтому ни к какой ответственности привлечен быть не может. Он просто привез молодого человека, как щенка, подобранного на проезжей части, и только потому, что он министр. В суд Владимир Лазаревич может подать на лейтенанта, который записывал объяснения, на начальника ГАИ, который доставлял машину, но не на самого обидчика.

Ольга УЛЕВИЧ
еженедельник «Имя»

Кто же тормозит СВАБОДУ?

Уважаемая редакция СВАБОДЫ! Уже не первый год, я являюсь вашим постоянным подписчиком. Но в этом году все чаще и чаще стали пропадать номера СВАБОДЫ — они просто не доходят до меня. Почтальон нашей деревни и зав.отделением связи д.Озяты называли мне разные причины, но в конце концов я выяснил, что СВАБОДА не доходит до нашего райцентра Жабинка. Кто и на каком промежутке между Минском и Жабинкой решает, что мне можно читать, а что нельзя — я узнать не смог.

Федор ЛИНКЕВИЧ, *д.Сычево, Брестской обл.*

«Запарожац» ацанілі даражэй за «Мерседэс»

Паважаная рэдакцыя! У траўні бягучага года ўпраўленнем аўтастаянак г.Мінска была ўведзена новая сістэма аплаты за месяц на ахоўваемай стаянцы. У выніку атрымалася, што я, уладальнік аўтамабіля «Запарожац» 1995 года выпуску, плачу за месяц 154 тысячы рублёў. А ўладальнік шыкоўнага лімузіна «Мерседэс-500» 1991 года выпуску плаціць за месяц 110 тысяч рублёў.

Пытанне: ці ўсё ў парадку ў гэтых людзей, якія распрацоўвалі дадзеную сістэму аплаты?

ШЫДЛОЎСКІ Алег Станіслававіч, *г.Мінск*

Мода уходящего сезона

В последнее время все политики делают ставку на молодежь. Справедливо ли?

Владимир ДОРОХОВ

Клясться именем молодых стало новой политической модой. Почти все партии вспомнили о важности подготовки кадровых резервов и поспешили заявить о создании собственных молодежных подразделений. На этом реальная работа пока приостановлена, и снова настало терпеливое ожидание лучших времен — когда молодые вырастут и возьмут власть в свои крепкие руки. После чего — в этом все едины — начнется быстрое преобразование государства в соответствии с програмными партийными документами. Можно даже говорить о специфическом соревновании — за какой из партий больше молодых и у кого лучше перспективы.

Герои и проценты

Тема стоит того, чтобы на ней остановиться подробнее. Первое, что настораживает, — это пропагандистская трескотня относительно количественных показателей молодых противников режима. Известно, что лишь (и это справедливо практически для всех современных обществ), 10% всего населения можно отнести к политически активной части общества. Это объективный показатель, и следует учесть, что этот десяток процентов приходится на весь политический спектр, где присутствуют вовсе не одни противники Лукашенко.

Таким образом, реально можно говорить в лучшем случае о пяти процентах тех, кто активно выступает против режима: они регулярно ходят на акции оппозиции и смело сжигают ненавистные флаги и портреты. Ситуация в общем очевидна: эти пять процентов — не только не вся молодежь, но даже не ее значительная часть. Заявления вроде «будущее в наших руках» есть очередная попытка видеть лишь то, что хочется видеть.

Никто не станет отрицать, что политически активное меньшинство всегда определяло направление общественного развития. Но при этом желательно, чтобы основная масса если не помогала борцам, то хотя бы им сочувствовала. Как раз поддержка радикально настроенных участников весенних акций протеста со стороны их аполитичных сверстников вызывает большие сомнения.

Праздник непослушания

Второй момент, который нельзя оставить без внимания, заключается в различном толковании побудительных мотивов и сути происходящего молодежью и ее «патронами». Для взрослых профессиональных политиков «Весна-97» — тяжелая надоевшая работа, в очередной раз не оправдавшая усилий и не принесшая желаемого результата. В идеале венцом такой работы-борьбы является приход к власти. Ставки большие, все предельно серьезно, хотя со стороны так не выглядит.

Между тем для большинства молодых — это своеобразные «казаки-разбойники» в сочетании с праздником непослушания. Не надо объяснять поведение молодых, пользуясь критериями взрослых, воспринимая его буквально. Для 15—20-летних пикеты, шествия, стычки с милицией — совсем не то, что для активистов оппозиции со стажем. Такое времяпрепровождение есть удачное сочетание служения благородным идеалам и самоутверждения. И все это — в кайф. Одно дело — просто подойти и сказать милиционеру, что он, фигурально выражаясь, «козел», совсем другое — выкрикнуть это по идеологическим мотивам на глазах у тысяч. В случае неудачи — симпатии все равно на твоей стороне.

Чтобы не быть голословным, приведу следующий пример юношеского понимания патриотизма. Во время футбольного матча Беларусь-Шотландия мне случилось оказаться в секторе стадиона, где сидели преимущественно 15-20-летние. Впечатления остались крайне противоречивые. Резко выделялась группа ребят, человек двадцать пять, до пояса раздетых, чтобы все видели написанный на животах лозунг «Жыве Беларусь». Почти без остановки происходило скандирование заранее заученных лозунгов, этакий стадионный рэп: «Алла Пугачева — нет, Шотландия — нет, Беларусь — да, да, да». При этом молодые болельщики-патриоты самозабвенно размахивали красно-зелеными флагами, которых я насчитал около двадцати. Бело-красно-белого не было ни одного. Сидящий в ложе на противоположной трибуне Лукашенко наверняка видел такое соотношение цветов и явно остался им доволен. Ничуть не абсолютизируя этот довольно характерный пример, хочется отметить, что такое поведение 20-летних характерно типично и естественно. Многим все равно, с какими знаменами и каким образом прославлять Беларусь. Они ходят на массовые акции оппозиции, которые, наравне с футболом, — веселое компанейское мероприятие всем двором, выход избыточной энергии, а уж только потом — осознанный протест.

Дополнительные аргументы в пользу вышеизложенного дало трехдневное празднование Дня республики и юбилея Минска. Во всей этой постановке театра абсурда участвовали сотни молодых людей. Да, многих прельстили деньги, кого-то вынудили обстоятельства, но подавляющее большинство пошло добровольно. Тем более, что в торжествах отметились их музыкальные кумиры.

Любить нельзя – привыкнуть можно

Само собой сложилось мнение, что молодежь и Лукашенко — вещи несовместимые. Особых доказательств как бы не требуется — молодежь всегда на стороне нового, против рутины и обязаловки. Разумеется, в этом утверждении есть большая доля истины — человеку образованному, без генетического страха и стереотипов мышления не может нравиться колхозно-хамоватый, антиинтеллектуальный стиль руководства. Однако неприятие конкретного явления и готовность целеустремленно бороться с ним — разные вещи.

Подавляющее большинство молодых не пойдет завтра в лес пускать под откос московские поезда и взрывать газпромовские трубопроводы. Будь такой выбор — предпочтут спокойную учебу, роликовые коньки и кока-колу. Это не значит, что появится любовь к нынешней власти. Такую власть любить и уважать нельзя, недостойно, по определению. Молодые, не принимая власть и государство, также скептически относятся и к идее изменения и улучшения нынешней ситуации. Влиять на власть и бороться с нею представляется им бесперспективным занятием, вроде плевания против ветра. Плетью обуха не перешибешь, поэтому лучше приспособиться, обмануть, обойти, благо еще остались кое-какие лазейки. К диктатуре тоже привыкают, пусть не так быстро, как к новому государственному флагу.

Известно высказывание Лукашенко после избрания на пост главы Национального олимпийского комитета: вот еще бы разобраться с молодежью — и можно спокойно жить. Методы борьбы с юношеским максимализмом, посягающим на устои общества, отработаны как устойчивыми демократиями, так и тоталитарными диктатурами. Как ни странно, имеет место очевидное сходство. Наиболее активным дают организацию, деньги, должности, и постепенно происходит примирение вчерашних бунтарей с существующими порядками, борьба с которыми являлась их первоначальными целями.

У власти всегда есть рычаги воздействия на молодых — и на студенчество особенно. Здесь и стипендия, и жилищная проблема, и работа, и распределения... Как обычно думает типичный студент: да, мне глубоко отвратителен этот режим, но что я сам и мои друзья можем сделать для ускорения его падения — ходить на митинги, драться с милицией, рвать флаги? Смело, но не результативно. А завтра разговор с деканом, на столе у которого готовый список всех студентов-демонстрантов. Хорошо, если режим окажется недолговечным. А если Лукашенко не уйдет через обещанные 12 лет, а просидит подобно маршалу Мобуту более 30-ти?

Да, историческая справедливость и в Заире все равно восторжествовала, но весь фокус в том, что произошло это очень поздно. А счастливо жить хочется сегодня, а не через десятилетия. Окажутся ли сегодняшние 20-летние меньшими конформистами, чем их отцы, — покажет время. Задача власти — купить повиновение молодых или принудить их к таковому — вполне достижима. Не дай Бог, наступающей осенью молодежь вдруг не оправдает светлых обещаний и ожиданий.

Материал подготовлен в рамках проекта НИСЭПИ «Формирование общественных лидеров в посткоммунистической Беларуси»

Лукашэнка не можа трапіць у Крэмль праз цэнтральны ўваход

Таму ён будзе шукаць абходныя шляхі

Віталь ЦЫГАНКОЎ

Вынікі сацыялагічнага апытання, праведзенага Усерасійскім цэнтрам вывучэння грамадскай думкі (СВАБОДА за 8 ліпеня), відавочна, многім у Беларусі падаліся сенсацыйнымі. У нас стала нейкім агульнапрынятым месцам лічыць, што Лукашэнка мае сур'ёзныя шанцы перамагчы на выбарах у Расіі. Але, нагадаю, даследаванне высветліла, што калі б прэзідэнцкія выбары адбыліся сёння, за Лукашэнку прагаласавала 1,2 працэнта расіян. Прэзідэнт Беларусі заняў апошняе месца ў прапанаваным для рэспандэнтаў спісе з дзевяці палітыкаў. Падобныя вынікі выглядаюць яшчэ больш нечаканымі на фоне неканкрэтных, але настойлівых паведамленняў аб нібыта вялізным рэйтынгу Лукашэнкі ў Расіі.

Відавочна, надзвычай нізкі паказчык Лукашэнкі тлумачыцца не ў апошнюю чаргу і тым, што большасць расіян пакуль не ўяўляе прэзідэнта Беларусі ў ролі расійскага палітыка. Гэта, безумоўна, трэба ўлічваць, але іншыя дадзеныя вышэйпрыведзенага даследавання пацвярджаюць тэзіс аб мізэрнасці сённяшняга аўтарытэту Лукашэнкі ў Расіі. Рэспандэнтам прапаноўвалася выбраць, за каго з двух прапанаваных палітыкаў яны б прагаласавалі ў другім туры. Лукашэнка, які прайграваў свайму візаві ва ўсіх прапанаваных парах — Лебедзю, Лужкову, Нямцову, Чарнамырдзіну.

Такім чынам, можна лічыць даказанымі лічбы аб нізкім рэйтынгу Лукашэнкі ў якасці расійскага палітыка (пры ўмове выбараў у Расіі). Аднак да расійскіх прэзідэнцкіх выбараў яшчэ тры гады, за гэты час шмат чаго можа змяніцца. Тым не менш нейкія рэчы застаюцца даволі стабільныя. Напрыклад, суадносіны паміж прыхільнікамі партыі ўлады і апазіцыяй. Ніводны з вагаючых бакоў не мае больш за 40% электарату, і хутчэй за ўсё, не мае перспектывы ў бліжэйшыя гады дамагчыся грандыёзнай перавагі, напрыклад, у 60—70%.

На наступных выбарах пераможа тая сіла, якая здолее кансалідаваць і вылучыць агульнага кандыдата. Як паказвае даследаванне, на сённяшні дзень найбольш прывабныя шанцы маюць Барыс Нямцоў ад улады і Аляксандр Лебедзь ад апазіцыі, нягледзячы на тое, што пакуль першае месца займае Гэнадзь Зюганаў з 17-ю працэнтамі. У пірагу расійскага апазіцыйнага электарату для Лукашэнкі не бачна вялікага кавалка сярод тых, хто галасуе за Зюганава, Лебедзя, Жырыноўскага, а таксама нават Лужкова і Яўлінскага. Лёгка было перамагаць у Беларусі пад сцягам папулізму і барацьбы з карупцыяй, дзе ўлады прадстаўляў інертны Кебіч. З Расіі ж яркіх прэтэндэнтаў на лева-імперска-савецкія палітычныя нішы больш чым дастаткова.

Дацца шанц Лукашэнку можа толькі адно — калі расійская апазіцыя раптам вырашыць менавіта яго вылучыць адзіным кандыдатам ад свайго блоку. Але пакуль ніякіх прыкмет гэтага нельга заўважыць нават пры самай буйной фантазіі. Як гэта ні балюча для прэзідэнта Беларусі, яго не ўспрымаюць усур'ёз як расійскага палітыка ні Крэмль, ні апазіцыя.

Сёння ўжо ніхто не спрачаецца наконт таго, ці хоча Лукашэнка валадарыць у Крамлі. Ясна — хоча. Прагне, жадае, марыць. Але, маючы сініцу ў руках (Беларусь), Лукашэнка можа прыпусціцца за жураўлём у небе — Крамлём толькі тады, калі ўбачыць гарантыі перамогі. Пакуль нічога падобнага нават не вымалёўвацца. Можна спадзявацца, Аляксандр Лукашэнка разумее ўсё гэта і не стане кідацца напраскі за прывіднай птушкай маскоўскай удачы.

«Нармальныя героі заўсёды ідуць в обход», і Лукашэнка пачаў ужо шукаць абходныя шляхі ў Крэмль. Яго «антыкрамлёўскія» выступы ў Сочы і вельмі верагодная вяртанне Замяталіна ў адміністрацыю прэзідэнта пацвярджаюць гэта. Аблога працягваецца...

Расширение NATO

Судьба отверженных в Мадриде

Пьер ХАССНЕР

Вердикт Мадридской конференции *NATO* предельно ясен: Чехия, Польша и Венгрия допущены в оборонный клуб Запада. Остальным кандидатам из числа посткоммунистических стран сказано ждать своей очереди. Но ощущение изоляции, которое создает отказ *NATO* принять их сразу, вызывает объяснимое беспокойство, и не только у них самих.

Похоже, что на процесс принятия решений в *NATO* главным образом влияет боязнь российской реакции на расширение альянса. Переговоры по этому вопросу были направлены скорее на то, чтобы купить согласие России, чем на то, чтобы отстоять интересы стран-кандидатов. Последствия этого могут быть весьма впечатляющими — и не для немногих избранных, а для тех многих, кому было сказано «нет», или «пока нет». У них ведь так мало возможностей заставить считаться со своими интересами.

Чехия и Венгрия (но не Польша) испытывают по поводу вступления в *NATO* смешанные чувства: граждане этих стран знают, что членство в альянсе не решит волшебным образом их проблем и на первом этапе повлечет за собой столько же трудностей, сколько принесет выгод. Но политические последствия отказа для непринятых кандидатов будут гораздо более серьезными, ведь Россия может решить, что эти страны отданы в ее сферу влияния.

Призрак новой Ялты в бывших соцстранах всегда готов встать из могилы. То, что расширение *NATO* ограничится тремя привилегированными странами, создает впечатление географического разделения Европы на центральную часть, принадлежавшую Западу и возвращенную после похищения в родное лоно, и балтийский и балканский регионы, которые оказываются как бы брошенными в российское «ближнее зарубежье».

И основа такого разделения не только в геополитических и культурных реалиях, а в гораздо большей степени — в том, как отвергнутые кандидаты видят себя и окружающий мир; оно неизбежно несет отпечаток их отношения к ситуации и избранной ими стратегии. В настоящее время видны три типа реакции стран на складывающееся положение дел.

Отношение Словакии к приему в *NATO* выглядит смешанным. Похоже, правительство Мечара избрало стратегию Лисы из басни «Лиса и виноград». Словакия как бы говорит: «Пускай мы вам не нужны, но прежде всего мы сами не заинтересованы в *NATO*» — и в то же время в качестве «компенсации» за отказ *NATO* принять ее Словакия укрепляет связи с Россией. Другую крайность демонстрирует Румыния. Даже режим бывшего президента Иона Илиеску клал все яйца в западную корзину. И недавний договор Румынии с Венгрией (по которому каждая из стран наконец-то признала общую границу), и избирательная кампания, приведшая к победе коалицию, возглавляемую нынешним президентом Эмилем Константинеску, и различные экономические и дипломатические шаги, предпринятые начиная с прихода к власти Константинеску и его союзников, — все это связано со стремлением Румынии в *NATO*, которое преподносится как панацея от всех бед. Правительство не предприняло никаких усилий, чтобы подготовить население к возможному отказу. Скорее всего он будет расценен как национальное унижение, знак того, что как достойно ни вели бы себя румыны, их никогда не будут считать настоящими европейцами. Более дальновидна и сбалансирована политика, проводимая Украиной, которая, отдавая приоритет связям с Западом, одновременно стремится сохранить хорошие отношения с Россией. Украина не высказывает несбыточные надежды на сколько-нибудь скорое вступление в *NATO*. Тем не менее, Киев приветствует расширение *NATO* и настаивает на стратегических отношениях с западным альянсом, которые отличались бы — и не зависели бы — от отношений между *NATO* и Россией. Тонко сориентированная политика Украины точно соответствует уязвимому положению этой страны.

Эти словацкие солдаты не станут натовскими. Но для них это не трагедия.

Все отвергнутые кандидаты находятся в сложном и опасном положении, и интерес их более удачливых соседей в том, чтобы это положение улучшить. Никто — и менее всего Чехия, Венгрия и Польша — не заинтересован в том, чтобы вдруг в боку у *NATO* засела колючкой недемократическая, пророссийски настроенная Словакия. Никто не хочет, чтобы волну разочарования в Румынии под крики «Мы же предупреждали!» оседлали коммунисты. И уж, конечно, никто не желает, чтобы Украина последовала печальному примеру Беларуси или разрывалась между ностальгией по Западу и зависимостью от Востока.

Еще более парадоксально положение государств Балтии. Их размеры и культурные особенности делают их интеграцию с Западом особенно легкой (так, Эстония стоит ближе к Маастрихтским критериям вступления в Европейский валютный союз, чем несколько действительных членов ЕС). Тем не менее, именно в отношении балтийских стран российское вето звучит наиболее категорически и агрессивно.

В результате Эстония, Латвия и Литва начинают понимать, что членства в *NATO* им придется ждать дольше, чем Румынии, и почти столько же, сколько Украине. Но они могут с полным правом требовать, чтобы молчаливое согласие с российским вето не предполагало также и запрет на их вступление в Европейский Союз, и чтобы в качестве замены официального членства в *NATO* была создана надежная система, посредством которой Запад мог бы гарантировать их политическую и военную безопасность.

Хотя Запад не может изменить историю и географию, ему следует предпринять все, что в его силах, чтобы не усугубить положение. А это неизбежно произойдет, если возникнет четкая граница между «своими» и «чужими». Конечно, не все страны в любой момент могут вступить в любую западную организацию, но присутствие Словении, Румынии и Эстонии либо в *NATO*, либо в ЕС, либо в обеих организациях было бы полезно. В любом случае всем, а в особенности «трем счастливчикам», следует понимать (как это продемонстрировала Венгрия в отношении Румынии), что гораздо лучше оставить дверь открытой для новых кандидатов, даже если они — беспокойные соседи, чем возводить в Европе новую стену между «детьми света» и «детьми тьмы».

© Project Syndicate

Пьер Хасснер является директором базирующегося в Париже Centre d'Etudes et de Recherches Internationales.

Свет учора і сёння

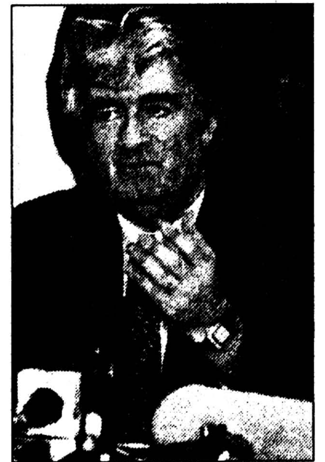
NATO

Чэхія, Польшча і Венгрыя запрошаныя ўступіць у Паўночнаатлантычны саюз на сустрэчы лідэраў краін — членаў *NATO* ў Мадрыдзе. Да канца гэтага года павінны закончыцца перамовы з запрошанымі, а ў 1999 годзе яны атрымаюць паўнапраўнае членства ў гэтай арганізацыі. Было заяўлена, што пашырэнне блоку працягнецца ў будучым. Нягледзячы на падтрымку Францыі і Італіі, Славенія і Румынія не былі абвешчаныя новымі членамі. ЗША матывавалі гэта яшчэ недастатковым узроўнем дэмакратыі і мадэрнізацыі армій гэтых краін. Прынятыя таксама палажэнні аб рэформах у *NATO*, паводле якіх змяншаецца колькасць супрацоўнікаў апарата блока, а таксама надаецца большая вага еўрапейскім членам *NATO*.

Камбоджа

Працягваецца ваеннае супрацьстаянне паміж войскамі двух прэм'ер-міністраў: прынца Ранарыта і экс-камуніста Хун Сэна. Апошні цалкам кантралюе сталіцу — горад Пнампень. Хун Сэн заявіў, што міжнародная супольнасць не павінна ўмешвацца ў справы краіны. Па звестках, да берагоў Камбоджы накіроўваюцца ваенныя караблі ЗША.

Рэспубліка баснійскіх сербаў

Працягваецца палітычны крызіс у адносінах паміж прэзідэнтам Белянай Плаўшыч і парламентам, дзе большасць маюць прыхільнікі Радавана Караджыча *(на здымку)*, абвінавачанага ў масавых забойствах падчас вайны на Балканах. Сп-ня Плаўшыч распусціла парламент, у адказ урадавая Сербская дэмакратычная партыя патрабавала адставіць прэзідэнта. Нядаўна была спроба арыштаваць сп-ню Плаўшыч, і цяпер яе рэзідэнцыя ахоўваецца вялікабрытанскімі міратворчымі сіламі. Прэзідэнт Плаўшыч выступае ў падтрымку Дэйтанскіх дамоваў па балканскіх праблемах, у той час як Караджыч і яго прыхільнікі адстойваюць ідэю саборнай праваслаўнай дзяржавы Вялікая Сербія. На мадрыдскай сустрэчы лідэры краін *NATO* падтрымалі прэзідэнта Беляну Плаўшыч і далі зразумець, што не пацерпяць экстрэмізму на Балканах.

Афганістан

Талібы гатовыя да перамоваў з апазіцыяй, але на пэўных умовах. Адной з іх з'яўляецца вызваленне лідэраў атрадаў Талібана, якія трапілі ў акружэнне падчас баёў на поўначы краіны. Яшчэ не так даўно фундаменталісты катэгарычна адмаўляліся размаўляць з апазіцыяй.

Францыя

Бюджэтны дэфіцыт у 1997 годзе пераваліць 3% ВУП,— заявіў міністр фінансаў Францыі. Тым самым фактычна парушаецца адна з галоўных умоваў уступлення ў Еўрапейскі грашовы саюз, ідэю якога цвёрда падтрымлівае прэзідэнт Жак Шырак.

ЗША

У штаце Луізіяна ўступіў у сілу новы закон, які прадугледжвае суровы шлюбны кантракт. Паводле гэтага закона, развод магчымы толькі ў некалькіх дакладна вызначаных выпадках, калі зафіксаваны і даказаны факт сямейнай нявернасці, калі муж і жонка шмат гадоў жылі паасобку або калі адзін з іх сядзіць у турме з прычыны цяжкога крымінальнага злачынства.

Первый раунд не будет последним

Мэделин ОЛБРАЙТ
госсекретарь США

Когда президент Клинтон вступил в должность, будущая роль *NATO* и сила американского партнерства с Европой находились под вопросом. Война в Боснии была в самом разгаре. Демократия в России переживала напряженное время. Практически все были согласны с необходимостью включения новых демократических стран Центральной Европы в наше трансатлантическое сообщество, но тогда не существовало договоренности по механизму практической реализации этого.

Сейчас, когда в Мадриде проходил саммит стран *NATO*, эти вопросы были в общем уже решены. *NATO* положило конец кровопролитию в Боснии. Оно установило отношения с Россией, которая подтвердила свою приверженность демократии и реформам. И в Мадриде руководители *NATO* пригласили первую группу новых демократических стран Европы к вступлению в Альянс. США четко определились, что эта группа должна состоять из Чешской Республики, Венгрии и Польши.

Расширение *NATO* не является шагом, к которому можно относиться с легкостью. С этим связаны самые серьезные обязательства, которые мы только можем взять на себя в отношении другой страны.

Первая причина того, почему расширение отвечает американским интересам, состоит в том, что оно сделает *NATO* более сильным и сплоченным. Наши будущие союзники разделяют наши фундаментальные ценности и устремления, связанные с Европой и со всем миром. Многие из них разделяли вместе с нашими солдатами риск в Персидском заливе. Без колебаний каждая из этих стран предоставила *NATO* войска для действий в Боснии, а Венгрия предоставила базы, что позволило безопасно развернуть наши войска.

Эти страны будут нести затраты, связанные с защитой свободы, поскольку они знают цену ее утраты. Они готовы, хотят и могут участвовать в наших общих мероприятиях в области безопасности — начиная с борьбы с терроризмом и распространением вооружений и кончая поиском стабильности в Европе и за ее пределами.

Вторая причина состоит в том, что это расширение уменьшает вероятность того, что американским солдатам когда-либо придется сражаться в Европе.

Дважды в первой половине этого столетия мы направляли наши войска через Атлантику, чтобы сражаться и жертвовать собой, защищая свободу Европы. *NATO* было создано ради объединения и поддержания сил свободы, чтобы таким образом уменьшить вероятность третьей мировой войны. На всем протяжении холодной войны *NATO* служило ясным свидетельством того, что мы готовы воевать в случае необходимости; делая это, Альянс избавлял нас от необходимости сражаться. То, что *NATO* сделало тогда для запада Европы, оно может сейчас сделать для ее востока, где в этом столетии начались две мировые войны и холодная война.

Третья причина состоит в том, что расширение *NATO* поможет нам защитить завоевания Европы в области демократии, мира и интеграции. Уже сама перспектива расширения обеспечила Центральной и Восточной Европе большую стабильность, чем когда-либо в этом веке. По мере того, как страны занимают позиции равнения на *NATO*, затихают старые споры между такими государствами, как Польша и Украина, Венгрия и Румыния, Германия и Чешская Республика. Демократические реформы продвигаются вперед. Во всех новых странах устанавливается гражданский контроль над военными. Они исправляют те проблемы, которые могли бы привести к появлению новых босний.

И последним мотивом расширения является необходимость исправить ошибки прошлого. Три года назад мы решили, что, раз *NATO* не является больше институтом холодной войны, направленным против России, то не имеет смысла сохранять число членов *NATO* на прежнем уровне — уровне холодной войны. Мы признали, что если бы мы создавали *NATO* сегодня, мы бы даже не рассматривали старый железный занавес как постоянную восточную границу Альянса. Мы бы не заявили ни одной новой демократии, которая в прошлом была под игом, что она будет отторгнута в будущем.

И это было бы нечестно, если бы *NATO* решило сохранять неподвижность, такую перспективу не мог бы оправдать ни один критик расширения.

Некоторые зададутся вопросом, почему мы расширяем *NATO* в то время, когда не существует никакой непосредственной военной угрозы. *NATO* — это не отряд полицейских на диком Западе, который выезжает лишь тогда, когда появляется опасность. Это постоянно присутствующий институт, предназначенный для предотвращения даже появления угрозы и для содействия общим усилиям, подобным нашей миссии в Боснии.

Другие критики могут обеспокоиться тем, что расширение может сорвать продвижение России в направлении демократии и интеграции. На самом деле, лидеры-реформаторы в России укрепляют свои позиции, и не потому, что *NATO* что-то делает или чего-то не делает, но потому, что они занимаются теми внутренними вопросами, которые больше всего заботят россиян. Более того, президенты Клинтон и Ельцин договорились о дальнейшем сокращении наших ядерных арсеналов. В прошлом месяце Россия была нашим полноправным партнером на саммите «восьмерки» в Денвере. Россия и *NATO* подписали Основополагающий акт о партнерстве, который приблизит Россию к Западу более, чем когда-либо в ее истории.

И, наконец, некоторые спросят, почему мы остановились на Чешской Республике, Венгрии и Польше как первых новых членах. Эти страны преодолели самые высокие барьеры на пути реформ. Они разрешили все оставшиеся споры, связанные с границами и меньшинствами. Они готовы нести военную ответственность, связанную с членством в *NATO*.

Мы за то, чтобы пригласить сейчас небольшую группу стран, потому что мы хотим, чтобы первый раунд расширения оказался безусловным успехом. И мы хотим, чтобы всем было ясно: первый раунд не окажется последним.

Новым европейским демократиям, которые еще не получили в Мадриде приглашения, мы говорим не «нет», а «пока нет». И настаивая сегодня на высоких требованиях к новым членам, мы обеспечим также процесс, который завтра заставит других соответствовать этим требованиям.

Текст предоставлен Информационной службой Посольства США

Уладзімір АРЛОЎ, Генадзь САГАНОВІЧ

Дзесяць вякоў беларускай гісторыі

Беларусь у Расейскай імперыі

1861. Скасаванне прыгоннага права

Беларускія сяляне былі канчаткова запрыгоненыя ў XVI стагоддзі, што юрыдычна замацавалі статуты Вялікага Княства Літоўскага. Тым не менш, феадальны прыгнёт тут быў не такі жорсткі, як у суседняй Маскоўшчыне, дзе прыгонны з'яўляўся цалкам бяспраўным. У сувязі з гэтым расейскія сяляне тысячамі перасяляліся на землі сумежнай краіны. Вядома, што ў 1754 годзе ўрад імператрыцы Лізаветы Пятроўны вымагаў ад сойма Рэчы Паспалітай вярнуць мільён (!) уцекачоў. За Кацярынай II расейскіх сялянаў пачалі афіцыйна называць рабамі. Пецярбургскія і маскоўскія газеты друкавалі абвесткі аб продажы, дзе людзі стаялі ў пераліку побач з сабакамі.

Пасля захопу Беларусі Расеяй (якраз у гэтым часе там ішла сялянская вайна пад кіраўніцтвам Емяльяна Пугачова) дзеянне імперскіх законаў паступова пашыраецца і на далучаны абшар. Каля мільёна беларусаў сталі прыгоннымі расейскіх памешчыкаў. У Расейскай імперыі панавалі адсталыя формы гаспадарання, і ў выніку новыя ўладары перадводзілі беларускіх сялянаў з грашовага аброку — чыншу на паншчыну. Былі запрыгоненыя дзесяткі тысяч асабіста незалежных раней людзей.

Ад XIX стагоддзя ў царскай імперыі пачалі распрацоўвацца розныя праекты абмежавання і скасавання прыгонніцтва. 19 лютага 1861 года імператар Аляксандр II падпісаў маніфест пра адмену прыгону. Паводле Агульнага палажэння аб рэформе сяляне атрымлівалі асабістую свабоду і права распараджацца сваёй маёмасцю. У руках у памешчыкаў заставалася ўся зямля, аднак яны мусілі аддаць сялянам у сталае карыстанне (за павіннасці) сядзібу і палявы надзел — «дзеля забеспячэння іх быту і выканання іх абавязкаў перад урадам і памешчыкам». Сяляне мелі права выкупіць сядзібу і надзел, аднак устаноўлены кошт зямлі быў значна вышэйшы за рынкавы. Памеры надзелаў, павіннасці і парадак іх выканання вызначалі самі памешчыкі. Іншымі словамі, рэформа пакідала большыню сялянаў абрабаванымі.

У Беларусі рэформа 1861 года праводзілася з улікам двух адмысловых мясцовых палажэнняў і мела шэраг асаблівасцяў. У васьмі паветах Магілеўскай і Віцебскай губерняў памешчыкі мелі права адразаць у сялянаў зямлю, калі дарэформавы надзел быў большы за вышэйшую норму (4—5,5 дзесяцін) і калі ў памешчыка заставалася менш за трэціну прыдатнай зямлі. У Менскай, Гарадзенскай і Віленскай губернях сяляне атрымалі права на зямлю, якой карысталіся ў часы прыгону, але і тут дапускаліся адрэзкі.

Хваляванні пасля царскага маніфеста і асабліва паўстанне 1863 года змусілі царскі ўрад памяняць умовы рэформы ў Беларусі. Каб не дапусціць удзелу сялянаў у збройнай нацыянальна-вызвольнай барацьбе, 1 сакавіка 1863 года быў выдадзены ўказ аб спыненні абавязаных дачыненняў сялян да памешчыкаў у Віленскай, Менскай, Гарадзенскай і часткова Віцебскай губерняў, а таксама аб скарачэнні на 1/5 выкупных плацяжоў (у тым жа годзе гэтыя правілы былі пашыраныя і на астатнія беларускія землі). Але гэта не змяніла рабаўнічага характару рэформы, бо больш за палову лепшай зямлі засталося ў руках у абшарнікаў.

У эканоміцы і грамадска-палітычным ладзе пасля рэформы захоўваліся шматлікія перажыткі феадалізму. Сялянства заставалася ў імперыі найбольш абмежаваным у асабістых і маёмасных правах станам. Яно, прыкладам, не магло вольна распараджацца сваімі надзеламі, мяняць месца жыхарства.

Паводле статыстыкі, на пачатку XX стагоддзя прыкладна 70 працэнтаў беларускага сялянства належала да беднякоў, 20 працэнтаў да заможных гаспадароў і 10 — да багатых.

У.А.

Чэрвень 1862. Выйшаў першы нумар нелегальнай газеты «Мужыцкая праўда»

Улетку ў беларускіх вёсках і мястэчках людзі пачалі знаходзіць друкаваныя лацінкаю лісткі. Яны мелі невялікі памер, іх можна было разгладзіць на калене ў хвіліны адпачынку проста на полі, а прачытаўшы — лёгка схаваць.

Гэта была першая ў гісторыі беларуская газета.

«Mužyckaja praŭda», — водзячы пальцам па радках, разбіраў пісьменны селянін і са здзіўленнем адкрываў для сябе, што гэтая газетка сапраўды гаворыць пра мужыцкія клопаты, прычым гаворыць на простай і зразумелай мове.

N 2.

MUŻYCKAJA PRAŬDA.

Dzieciuki!

Kali Boh stworyu usich ludziej wolnymi i usim dau adzinakuju duszu, tak skul że heto uziało sia szto adzin marnuje da i nad ludźmi zbytkuje, a druhi biedny pańszczynu służyć, albo abroki u kaznu płacić?

Kożny pa swojemu tałkuje, na swaju storonu ciahnie. Car każe szto jon dobre nam dumaje, a pany każuć szto jony dobre dumajuć nam zrabici, a mużyk biedny ad ich dabrości jak prapadau tak i prapadaje.

Kab raztałkawać ludziam u czom prauda ja piszu pismo, a pisaci budu jak Boh i sumlenie każe — wy adno mienie, takoho samaho mużyka jak i wy, pasłuchajcie dobre.

Byu to kaliści narod nasz wolny i bahaty. Nie pomniać hetaho naszyje baćki i dziedy, no ja wyczytau u starych księżkach szto tak kaliści bywało. Pańszczyny tahdy nijakoj nie było. I niema czeho tamu dziwowaci sia, bo było lesu szmat, pola kolko choczesz, a ludziej to mało, tak nasztoż służyć pańszczynu za ziemlu kali kożny moh lesu wycierebić, chatu sabie pastawić i mieci swaje pole.

No u susiedztwie z nami żyu Niemiec i Maskal. Adnamu i druhomu bahactwo naszoje kałoło u oczy — kab ich tak kolka schapiła, da i chacieli nas zahnać z naszej baćkouszczyny. Treba było baranici sia, tak Karol każe chadziem baranići a tut nie usie iduć, da i mało naszych paszło. Wyhnali to Maskala i Niemca — no kab żenki da i dzieci hetych szto chadzili na wajnu mieli za czym prażyci, tak Karol nasz i napisau takoje prawo: Hetyje szto nie choczuć iści baranici swajej ziemli, niechaj abrablajuć pole hetym szto bjuć sia za wolność i szczaście usich. I hetak było douho: adnie baranili kraju, usio chadzili pa wojnach a druhije to harali to siejali to kasili to żali. Z hetul to i uziała sia heta pańszczyna. Sudziecież ciepier sami czy możno było zrabici sprawiedliwiej jak zrabiu

«Мужыцкую праўду» выдаваў Кастусь Каліноўскі разам са сваімі паплечнікамі па барацьбе Ф.Ражанскім, С.Сангіным і В.Урублеўскім. Кожны нумар, які нязменна падпісваўся псеўданімам Каліноўскага «Яська-гаспадар з-пад Вільні», прысвячаўся якой-небудзь пэўнай тэме. Газета выкрывала царскі маніфест аб скасаванні прыгону і русіфікатарскую палітыку, вяла гаворку пра рэкруцкія наборы і рэлігійны прыгнёт.

«Дзецюкі! — пісаў Яська-гаспадар у першым нумары. — *Мінула ўжо тое, калі здавалася ўсім, што мужыцкая рука здасца толькі да сахі, — цяпер настаў такі час, што мы самі можам пісаці... такую праўду справядліву, як Бог на небе. О, загрыміць наша праўда і, як маланка, пераляціць па свеце! Няхай пазнаюць, што мы можам не толькі карміць сваім хлебам, но яшчэ і вучыць сваёй мужыцкай праўды...*

Ад маскаля і паноў няма чаго спадзявацца, бо яны не вольнасці, а глуму і здзерства нашага хочуць. Но не доўга яны нас будуць абдзіраці, бо мы пазналі, дзе сіла і праўда, і будзем ведаць, як рабіць трэба, каб дастаць зямлю і свабоду. Вазьмемся, дзецюкі, за рукі і дзяржымася разам! А калі паны схочуць трымацца з намі, так няхай жа робяць па святой справядлівасці, бо калі іначай — так чорт іх пабяры! Мужык, пакуль здужае трымаці касу і сякеру, бараніць свайго патрапіць і ў нікога ласкі прасіць не будзе».

Газета разляталася па ўсім абшары Беларусі, пашыралася на Беласточчыне, Віленшчыне і Дзвіншчыне. Да канца 1862 года значным накладам выйшла шэсць нумароў «Мужыцкае праўды».

«У нас, дзецюкі, адно вучаць у школах, каб ты знаў чытаці па-маскоўску, а то для таго, каб цябе саўсім перарабіці на маскаля... — звярталася газета да простага люду. — *За тое, што мы цару 25 лет на войнах служым без людскай стравы і адзежы, мала таго, што не дае шляхецтва, но, сабача юха, не дае нават куска зямлі, каб, хаця цяжка гаруючы, дабіціся да спакойнай смерці... А што грэху набярэшся перад Богам, спрыяючы маскалю, таго ніколі Бог не даруе. Ідзе француз даваці вольнасць мужыкам, бунтуюцца местачковыя да і маладзёж за сваю і нашу вольнасць і веру, а мы-то даем рэкрута, і нашымі грудзямі цар маскоўскі застаўляецца, і нашымі рукамі ўсмірае бунты... Ён-то, перакупіўшы многа папоў... плаціў грошы, каб толькі пераходзілі на праваслаўе, і, як гэты антыхрыст, адабраў ад нас нашу справядлівую уніяцкую веру і пагубіў нас перад Богам навекі, а зрабіў гэта для таго, каб мог нас без канца драці, а Бог справядлівы не меў злітавання над намі».*

Апошні, сёмы нумар «Мужыцкае праўды» пабачыў свет ужо ў часе нацыянальна-вызвольнага паўстання. Тут гучыць адкрыты заклік да змагання з расейскімі каланізатарамі:

«Падумайце добра да, памаліўшыся Богу, станьма дружна разам за нашу вольнасць! Нас цар ніц не падмане — не падвядуць маскалі: няма для іх у нашых сёлах ні вады, ні хлеба, для іх мы глухія і нямыя — нічога не бачылі і не чулі. А пакуль яшчэ пара, трэба нашым хлопцам спяшаць з віламі ды з косамі там, гдзе дабіваюцца волі да праўды, а мы, іх бацькі да жонкі нашы, сцерагчы будзем да ўведамляць, адкуль на іх сягне нячыстая маскоўская сіла, да ад душы памагаць усялякімі спосабамі дзецюкам нашым, што за нас пойдуць біцца. А будзе ў нас вольнасць, якой не было нашым дзядам ды бацькам».

Прайшло больш за стагоддзе, але палымяны пратэст выдаўцоў газеты супраць каланіяльнай палітыкі Расейскай імперыі, заклік здабыць сапраўдную волю і незалежнасць не страцілі сваёй актуальнасці. Невыпадкова поўныя тэксты «Мужыцкае праўды» ў Беларусі ўдалося надрукаваць толькі ў 1988 годзе.

У.А.

1863. Паўстанне Кастуся Каліноўскага

Трэцяе нацыянальна-вызвольнае паўстанне супроць царызму ў Беларусі рыхтаваў так званы Літоўскі правінцыйны камітэт, што знаходзіўся пад уплывам рэвалюцыйных дэмакратаў з лагера «чырвоных». Ён збіраў грошы, набываў зброю, вёў навучанне будучых камандзіраў. Сялянаў клікала на барацьбу «Мужыцкая праўда» Каліноўскага.

Першае выступленне паўстанцаў адбылося уначы з 22 на 23 студзеня ў Варшаве. Увечары таго самага дня вестка пра пачатак збройнага змагання дайшла да Вільні.

1 лютага 1863 года Літоўскі правінцыйны камітэт выдаў да жыхароў Беларусі маніфест аб паўстанні. За колькі дзён да гэтага ў заходніх паветах беларускіх губерняў ужо з'явіліся першыя аддзелы інсургентаў з Польшчы. У сакавіку—красавіку пачынаецца хуткае стварэнне мясцовых паўстанцкіх аддзелаў, у якія пераважна ўваходзілі шляхта, чыноўнікі, студэнты і навучэнцы. Пятую частку ўзброеных змагароў складалі сяляне. На чале аддзелаў сталі адданыя ідэалам свабоды патрыёты Валер Урублеўскі, Рамуальд Траўгут, Людвік Звяждоўскі, Ігнат Будзіловіч, Фелікс Віславух...

Напачатку нашы ваяры здолелі атрымаць некалькі значных перамогаў. Аддзел паўстанцкага начальніка Магілеўскай губерні Людвіка Звяждоўскага заняў горад Горы-Горкі. Паўстанцы авалодалі мястэчкам Свіслач і напалі на Ружаны. Аднак расейскім уладам удалося (асабліва на ўсходзе Беларусі) падмануць значную частку сялянства, якое паверыла, нібыта «паны змагаюцца за вяртанне прыгону». Усеагульнага антыпрыгонніцкага паўстання баяўся і лагер «белых», якіх задавальняла аднаўленне Рэчы Паспалітай у межах 1772 года з дапамогаю іншаземных дзяржаваў. «Белыя» былі катэгарычна супраць планаў Каліноўскага і яго паплечнікаў усталяваць новыя дэмакратычныя парадкі, калі не будзе саслоўнай няроўнасці, а зямля пяройдзе да тых, хто яе ўрабляе. Прадстаўнікам «белых» удалося яшчэ ў лютым замест рэвалюцыйнага Літоўскага камітэта стварыць свой Аддзел кіраўніцтва правінцыямі Літвы, які прызначыў ва ўсе губерні сваіх камісараў.

Удзельнік паўстання беларускі пісьменнік Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч.

Ва ўсходнебеларускіх губернях царскія войскі задушылі паўстанне ўжо ў траўні. Былі разбітыя і амаль усе аддзелы змагароў Менскай губерні. Толькі на Гарадзеншчыне, дзе паўстанцы карысталіся найбольшай падтрымкаю сялянаў, яны дзейнічалі больш паспяхова і доўгі час заставаліся недасягальнымі для карнікаў. Сама вялікі бой адбыўся ў Слонімскім павеце каля вёскі Мілавіды, дзе дагэтуль захавалася мемарыяльная капліца, што нагадвае пра тую падзею. Пад націскам добра навучаных і ўзброеных рэгулярных войскаў інсургенты адышлі са Слонімскага павета ў Ваўкавыскі, але ў чэрвені былі там разбітыя.

На пачатку лета кіраўніцтва паўстаннем зноў перайшло ў рукі «чырвоных». Рэвалюцыйны ўрад, названы Выканаўчым аддзелам Літвы, неўзабаве ўзначаліў Кастусь Каліноўскі. Ён і ягоныя прыхільнікі ахвярна спрабавалі ўзняць на барацьбу сялянства, зрабіць больш дзейнымі мясцовыя рэвалюцыйныя камітэты. Аднак паўстанне ўжо было асуджанае на паразу.

Задушэннем вызвальнай барацьбы кіраваў жорсткі царскі сатрап М. Мураўёў, што за свае крывавыя «подзвігі» атрымаў мянушку Вешальнік. Ён не грэбаваў ніякімі сродкамі: дзейнічаў подкупамі і ашуканствам, падпісваў смяротныя прысуды і загадваў заліваць магілы экскрэментамі, каб не дапусціць там патрыятычных маніфестацый. Тым не менш асобныя аддзелы на захадзе Беларусі змагаліся да канца 1863 года.

Агульная колькасць паўстанцаў, палеглых у баях у «Северно-Западном крае», невядомая. Пакараных ваенна-палявымі судамі і без суда налічвалася 18 500. 128 былі павешаныя або расстраляныя, 853 пайшлі на катаргу, 11 502 — у высылку.

Паўстанне 1863 года было адным з нешматлікіх у гісторыі XIX стагоддзя прыкладаў, калі, па сутнасці, купка ўзброеных людзей, абараняючы сваю чалавечую і нацыянальную годнасць, паўстала супроць велізарнай імперыі. Тры эўрапейскія народы — беларусы, палякі і летувісы — коштам жыццяў сваіх найлепшых сыноў выказалі пратэст супроць расейскага феадалізму, абсалютызму і дэспатызму, засведчыўшы прыхільнасць да канстытуцыйнасці і парламентарызму.

Царызм патапіў паўстанне ў крыві, але насуперак гэтаму ў народзе мацнела пачуццё нацыянальнае годнасці. Сярод паўстанцаў 1863-га было ўжо нямала тых, хто ваяваў не за Рэч Паспалітую, а за Беларусь. Інсургенты мелі беларускую газету, у іх шэрагах змагаліся беларускія пісьменнікі Францішак Багушэвіч і Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч. Гэта прагучала для расейскіх уладаў трывожным сігналам, і нацыянальны прыгнёт рэзка ўзмацніўся. Звяртаючыся да беларускага дваранства, галоўны начальнік «Северо-Западного края» М. Мураўёў казаў: «Забудьте наивные мечтания, занимавшие вас доселе, господа, и помните, что если вы не станете здесь по своим мыслям и чувствам русскими, то вы будете здесь иностранцами и должны тогда покинуть этот край».

У.А.

ПАНЯДЗЕЛАК 14 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.40 Экономикст. 8.00 Резонанс. 8.45 Здоровье. 9.15 «Крымский этюд». Д/ф. 9.25 Творцы. 9.50 Сельчане. 10.20 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.30 «Остров сокровищ». Мультфильм. 11.20 Бон тон. 11.55 «Государственная граница». Х/ф. «На дальнем пограничье». 13.00, 15.00, 18.00, 23.45 Новости. 15.15 «Приключения Скиппи». 15.40 Педагогический экран. 16.10 На добрый лад. 16.25 Гости в дом. 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 Параграф. 18.20 «Музыкальная обойма». 18.25 «Простые истории». 18.45 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.10 «Кто это?». 19.15 Музыкальный антракт. 19.30 Панорама. 20.20 «Славянский базар-97». 22.00 Х/ф «Дорогой мой человек». 23.55 Водные лыжи.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 0.05 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 Поле чудес. 9.55 Футбольное обозрение. 10.25 Домашняя библиотека. 10.35 Угадай мелодию. 14.15 «Супер-Дейв, Сорвиголова». 14.45 Марафон-15. 15.05 Звездный час. 15.40 «Гарри – снежный человек». 16.05 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.05 Погода. 18.10 Час пик. 18.35 Угадай мелодию. 19.05 «Мы». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 «Полтергейст-2». 21.30 «Галантный век. Загадка Моцарта». 22.30 Х/ф «Имя Кармен». 0.20 Пресс-экспресс.

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50, 16.55 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 Сам себе режиссер. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.00 Богема. 14.45 Вместе. 15.10 Деловой автограф. 15.15 Телемагазин «Квантум». 15.25 «Клубничка». 16.20 Там-там новости. 16.30 Лукоморье. 17.05 Пульс. 17.45 «Представляет «Проект-арсенал». 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Славянский базар». VI Международный фестиваль искусств. 22.30 «Славянский базар». 22.40 Дежурная часть. 23.10 Товары – почтой.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа – сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 «Овертайм». 14.55 Международное обозрение. 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.45 Полосатая музыка. 17.00 Ребятам о зверятах. 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.55 Пенальти. 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 8.15 Х/ф «Полиция Нью-Йорка». С. 1. 9.15 Телеигра «Пойми меня». 9.45 Новости кино. 10.00 Х/ф «Женщины с дикого Запада». С. 1. 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.20 Дог-шоу. 11.50 Мультфильм. 12.00 «Россия. Забытые годы». 13.20 Х/ф «О, Боже». 15.10 Х/ф «Голубое дерево». 16.00 Дистанция 60. 17.00 Криминал. 17.15 Впрок. 17.30 Футбольный клуб. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Брюс и кулак дракона». 20.40 «Алло, Фима!» 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.40 Ночное «Времечко».

8 канал
18.00 Программа К. Копланда. 18.30 Телесериал. 19.30 Аэробика «Новый Эдем». 20.00 Мультфильм. 20.30 Музыка на телеканале. 21.30 Служба 01. 22.00 Детектив по понедельникам.

АЎТОРАК 15 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 17.50 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.40 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.35 Новости. 8.10 «А где мне взять такую песню...» Д/ф. 8.30 «Остров сокровищ». Мультфильм. 9.30 Остров вдохновения. 9.45 Все про все. 10.10 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.30 «Формула любви». Х/ф. 12.00 Четвертое измерение. 12.25 Акколада. 15.15 «Приключения Скиппи». 15.45 VIII Международный музыкальный фестиваль им.И.Соллертинского. 16.45 «Владимир Соловьев. Насчет последних событий». Д/ф. 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 «Ступени Лидии Митрофановой». 17.30 «Подводный поиск». 18.15 «Познай себя». 18.50 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.00 Телевизионный Дом кино. 19.30 Панорама. 20.20 «Славянский базар-97». 22.00 «Труженики моря». Х/ф. С. 1. 23.05 Третий тайм.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.40 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 «Мы». 9.55 Смехопанорама. 10.25 Домашняя библиотека. 10.35 Угадай мелодию. 14.15 «Супер-Дейв, Сорвиголова». 14.45 Кварьете «Веселая квампания». 14.55 Мультиролля. 15.15 Волшебный мир, или Синема. 15.40 «Гарри – снежный человек». 16.05 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.05 Погода. 18.10 Час пик. 18.35 Угадай мелодию. 19.05 Тема. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Стряпуха». 21.55 Элтон Джон в Москве.

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50, 16.55 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 Караоке по-русски. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 Богема. Р.Карцев и В.Ильченко. 14.45 Образ жизни. 15.10 «Деловой автограф». 15.15 Телемагазин «Квантум». 15.25 «Клубничка». 16.20 Там-там новости. 16.30 Лукоморье. 17.05 Новое «Пятое колесо». 17.40, 23.50 Товары – почтой. 17.45 Представляет «Проект-арсенал». 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Славянский базар». 22.35 «Славянский базар». Дневник фестиваля искусств. 22.45 Момент истины. 23.15 Телетеатр. «Брегет». 24.00 «Славянский базар».

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа – сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 «Роман с героем». 14.55 Папа, мама и я – спортивная семья. 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.45 Триатлон. Международные соревнования. 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.40 «Звезды Мариинки». 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 8.15 «Полиция Нью-Йорка». 9.15 «Пойми меня». 9.45 Новости кино. 10.00 «Женщины с дикого Запада». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.20 Русские гвозди. 11.50 Детям. Мультфильм. 12.00 «Россия. Забытые годы». 13.20 Х/ф «О, Боже-2». 15.10 «Голубое дерево». Х/ф. 16.00 Дистанция 60. 17.00 Криминал. 17.15 Впрок. 17.30 «Улица Сезам». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Брюс и Кун-Фу монастыря Шаолинь». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 Ночное «Времечко». 23.50 Меломания: «Трио Эррола Гарнера».

8 канал
18.00 Программа К. Копланда. 18.30 Х/ф «Белые камни». 20.00 Мультфильм. 20.30 Сериал «Горец-3». 21.30 Школа настоящих мужчин. 22.00 Х/ф «Романс «Russa».

СЕРАДА 16 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 18.15 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.40 Новости. 8.10 «Городецкие мастера». Д/ф. 8.45 Турообъектив. 9.15 «Мультиклуб». 9.45 Безделник. 10.15 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.25 Компьютерный полигон. 10.50 «Свадьба старшего брата». Х/ф. 12.00 Видимо-невидимо. 15.15 «Приключения Скиппи». 15.40 VIII Международный музыкальный фестиваль им.И.Соллертинского. 16.30 Гости в дом. 17.00 Музыкальный антракт. 17.15 Концертный сезон. 18.20 Авто-парк. 18.35 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 19.00 Ток-шоу «Это моя работа». 19.30 Панорама. 20.15 «Цептер» с миссией здоровья по всему миру». 20.20 Закрытие VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 22.00 «Гость». Х/ф. 23.50 «Труженики моря». С. 2.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 Тема. 9.50 В мире животных. 10.25 Домашняя библиотека. 10.35 Угадай мелодию. 14.15 «Супер-Дейв, Сорвиголова». 14.45 Кактус и К. 14.55 До-ми-соль. 15.15 Зов джунглей. 15.40 «Гарри - снежный человек». 16.05 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.05 Погода. 18.10 Час пик. 18.35 Угадай мелодию. 19.05 «Чтобы помнили...» 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Х/ф «С тобой и без тебя». 22.10 Д/ф «Сигары для Фиделя».

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 L-клуб. 9.05 Мультфильм. 9.15 «Племянник». Х/ф. 9.45 «Красная книга». 14.05 Богема. Б.Тышкевич. 14.45 Парламентарий. 15.10 Деловой автограф. 15.15 Телемагазин «Квантум». 15.25 «Клубничка». 16.20 Там-там новости. 16.30 Избранные. 16.55 Футбол. Чемпионат России. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Славянский базар». 22.35 «Славянский базар». Дневник фестиваля искусств. 23.50 Товары – почтой.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа – сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 «Звездный розыгрыш». 14.55 Хуторок. 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.50 «Белая полоса». 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильм. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 «Моя Россия». 20.45 Сокровища Петербурга. 20.55 Парадоксы истории. 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 8.15 Лучшие цирки мира. 9.15 «Улица Сезам». 9.45 Новости кино. 10.00 Лучшие цирки мира. 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.20 Своя игра. 11.50 Мультфильм. 12.00 Меломания «Роберт Палмер». 13.20 Х/ф «О, Боже! Ты – дьявол». 15.10 «Голубое дерево». Х/ф. 16.00 Дистанция 60. 17.00 Криминал. 17.15 Впрок. 17.30 «Улица Сезам». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Время убивать». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 «Футбольный клуб». 0.10 Х/ф «Хаос». Ч. 1.

8 канал
18.00 Программа К. Копланда. 18.30 Телесериал. 19.30 Аэробика «Новый Эдем». 20.00 Мультфильм. 20.30 «Горец-3». 21.30 Школа настоящих мужчин. 21.45 Х/ф «Труп моего врага».

ЧАЦВЕР 17 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 18.20 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.50 Новости. 8.10 Авто-парк. 8.30 Творцы. «Наполеон Орда. Композитор, писатель, художник». 8.55 Телебом. 9.20 Мультфильм. 10.00 Дневник VI Международного фестиваля искусств «Славянский базар». 10.30 «Сенсация». 11.20 Гости в дом. 11.50 Музыка без границ. 12.15 «События культурной жизни». Д/ф. 12.35 «Легкий хлеб». Х/ф. 15.15 «Приключения Скиппи». 15.45 «Мир вашему дому». 16.15 Педагогический экран. 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 «Мир вашему дому». 18.30 «Сенсация». 19.25 Сделано в Беларуси. 19.45 АРТ-клуб. 20.25 Летний день села. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.50 Телефарометр. 22.05 «Труженики моря». С. 3. 23.10 «Крок».

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.55 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.00 «Чтобы помнили...». 9.45 Клуб путешественников. 10.30 Домашняя библиотека. 10.40 Смак. 14.15 «Супер-Дейв, Сорвиголова». 14.45 Остров Чунга-Чанга. 15.15 Лего-го. 15.40 «Гарри - снежный человек». 16.05 ...До шестнадцати и старше. 16.30 Вокруг света. 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.05 Погода. 18.10 Час пик. 18.35 Джентльмен-шоу. 19.05 Моя семья. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Царевбиница». 22.25 Магия: мир сверхъестественного.

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.50, 16.55 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 Бесконечное путешествие. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 Богема. 14.45 На пороге века. 15.10 «Деловой автограф». 15.15 Телемагазин «Квантум». 15.25 «Клубничка». Телесериал. 16.20 Там-там новости. 16.30 Лукоморье. 17.05 Люди, деньги, жизнь... 17.40, 23.35 Товары – почтой. 17.45 Представляет «Проект-арсенал». 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.20 «Не могу сказать «прощай». Х/ф. 22.35 Горячая десятка.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». 13.35 Срок ответа – сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.25 «Парадоксы истории». 14.50 Телестанция «Моя Россия». 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 «Кавингтон Кросс». 16.45 Полосатая музыка. 17.00 «Три колеса, фолиант и ...» 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильмы. 19.10 «История любви». 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 Поэзия. 20.45 Дом кино. 21.30 «Кавингтон Кросс».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 8.15 «Полиция Нью-Йорка». 9.15 «Улица Сезам». 9.45 Новости кино. 10.00 «Женщины с дикого Запада». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.20 Устами младенца. 11.50 Мультфильм. 12.00 «Россия. Забытые годы». 13.20 Х/ф «И Бог создал женщину». 15.10 Х/ф «Голубое дерево». 16.00 Дистанция 60. 17.00 Криминал. 17.15 Впрок. 17.30 «Улица Сезам». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Миллион лет до нашей эры». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 Ночное «Времечко». 23.50 Х/ф «Хаос». Ч. 2.

8 канал
18.00 Программа К. Копланда. 18.30 Х/ф «Черные камни». 20.00 Мультфильм. 20.30 Сериал «Горец-3». 21.30 Музыкальная программа. 21.45 Х/ф «Неисправимый».

ПЯТНІЦА 18 ліпеня

БТ
7.30 Утренний коктейль. 7.45, 19.10 «Музыкальная обойма». 7.50, 17.45 Экономикст. 8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.55 Новости. 8.10 Телебарометр. 8.20 Мультфильм. 9.00 «Все мы родом из детства». 9.55 Бархатный сезон. 10.25 «Портреты». 10.55 «Сенсация-2». 11.45 «Домашний театр». Д/ф. 12.10 Музыкальный салон с Элеонорой Езерской. 15.15 «Приключения Скиппи». 15.40 Мультфильм. 16.10 «Неправдивая калина». Д/ф. 16.30 Усадьба. 17.00 Музыкальный антракт. 17.10 «История одной находки». 17.20 «Карадаг – земля заповедная». Д/ф. 18.20 «Сенсация». 19.15 Парламентский вестник. 19.45 «В джазе только девушки». 20.15 Летний день села. 20.25 Музыкальный антракт. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.50 Х/ф «Принц из Нью-Йорка». 23.25 Акколада. 0.05 КВН. 1/8 финала Республиканского чемпионата.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.15 Новости. 8.15 «Девушка по имени Судьба». 9.05 Моя семья: В поисках счастья. 9.50 Пока все дома. 10.20 Домашняя библиотека. 10.30 Играй, гармонь любимая! 14.15 «Супер-Дейв, Сорвиголова». 14.45 Х/ф «Внимание, черепаха!». 16.10 «50 x 50». 16.35 Вокруг света. 17.20 «Девушка по имени Судьба». 18.10 Погода. 18.15 Человек и закон. 18.50 Поле чудес. 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Строго на юг». 21.30 Взгляд. 22.30 Х/ф «За последней чертой». 0.20 Пресс-экспресс.

Канал «Россия»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести. 7.25 Лукоморье. 7.45, 16.50 Посмотри на себя. 8.00 Православный календарь. 8.05 «Клубничка». 8.35 «Аншлаг» представляет. 9.10 «Санта-Барбара». Х/ф. 14.05 Богема. 14.45 Золотая карта России. 15.10 «Деловой автограф». 15.15 Телемагазин «Квантум». 15.25 «Клубничка». 16.20 Там-там новости. 16.30 Лукоморье. 17.05 Парламентский вестник. 17.40, 23.20 Товары – почтой. 17.45 «Представляет «Проект-арсенал». 18.00 «Санта-Барбара». Х/ф. 19.35 Добрый вечер. 20.15 «Славянский базар». 22.35 Тихий дом.

Санкт-Петербург
12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Информ ТВ. 12.45 «История любви». Сериал. 13.35 Срок ответа – сегодня. 14.05 Советы садоводам. 14.20 «В честь артиста». 14.55 Ток-шоу «Наобум». 15.40, 22.20 Телеслужба безопасности. 15.55 Музыка из Петербурга. 16.40 «Сказка за сказкой». 17.25 Телемагазин. 18.45 Спорт. 18.55 Мультфильм. 19.10 «История любви». Сериал. 20.00 Телестанция «Моя Россия». 20.30 Игра «Лотто-бинго». 21.30 «Телекомпакт».

НТВ
5.00 Сегодня утром. 8.15 «Полиция Нью-Йорка». 9.15 «Улица Сезам». 9.45 Новости кино. 10.00 «Женщины с дикого Запада». 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем. 11.20 Маски-шоу: избранное. 11.50 Мультфильм. 12.00 «Россия. Забытые годы». 13.20 Х/ф «Дон Жуан-73». 15.10 Х/ф «Голубое дерево». 16.00 Дистанция 60. 17.00 Криминал. 17.15 Впрок. 17.30 Футбольный клуб. 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.40 Герой дня. 19.05 Х/ф «Когда на земле царили динозавры». 21.45 «Крутой Уокер: правосудие по-техасски». 22.40 Времечко. 23.00 Сегодня в полночь. 23.20 Ночное «Времечко». 23.50 Х/ф «Камелот».

8 канал
18.00 Сегодня с Мэрилен Хикки. 18.30 Телесериал. 19.30 Аэробика «Новый Эдем». 20.00 Мультфильм. 20.30 «Горец-3». 21.30 Муз парад. 21.45 Х/ф «Только для глаз твоих».

СУБОТА 19 ліпеня

БТ
8.00, 15.00 Новости. 8.10 Здоровье. 8.40 Детский сеанс. Мультфильмы. 9.10 Теннис. Кубок Девиса. Беларусь – Финляндия. 9.50 «Под углом 23,5 градуса». 10.15 Регион. 10.45 «Судьба моя и надежда». 11.15 Зеркало. 11.40 «Все нормально, мама!» 12.15 Четвертое измерение. 12.40 «Музыкальная обойма». 12.55 Многоголосие. 13.25 «Макаенка, 9». 13.45 Телеспорт. 14.30 Родовод. 15.20 Вас вызывает Спортландия. 16.05 «Оставайтесь с нами». 16.35 «Риск-версия». 17.05 Белорусский дом. 17.35 Галерея. 18.05 Х/ф «Под северным сиянием». 20.15 История любви. 20.40 Колыбельная. 21.00 Панорама. 21.45 Теленавигатор. 22.05 Х/ф «Дама с попугаем». 23.45 Видимо-невидимо. 0.45 Третий тайм.

ОРТ
7.00 Х/ф «Забудьте слово «смерть». 8.20 «Храбрец-удалец». Мультфильм. 8.40 Лотто-Миллион. 8.45 Домашняя библиотека. 9.00, 14.00, 17.00 Новости. 9.10 Слово пастыря. 9.30 Утренняя почта. 10.05 Каламбур. 10.35 Смак. 10.55 Возвращение Третьяковки. История одного шедевра. 11.20 Сергий. Троица. Россия. 11.55 Х/а «Курьер». 13.25 «Жизнь замечательных людей». 14.00 Новости. 14.15 Очевидное – невероятное. 14.45 «Союзмультфильм» представляет... 15.45 Америка с М.Таратутой. 16.15 «Колесо истории». 17.00 Новости. 17.20 В мире животных. 18.05 Погода. 18.10 Клуб «Белый попугай». 18.55 «Строго на юг». 19.45 Спокойной ночи, малыши! 20.00 Время. 20.55 Х/ф «Мимино». 22.40 Последний концерт «Наутилуса Помпилиуса». 23.20 Х/ф «Дон Джованни».

Канал «Россия»
7.00 Утренний экспресс. 7.55 Товары – почтой. 8.05 Клуб «Адреналин». 8.15 «Мемурина». 8.45 Доброе утро, страна! 9.30 В мире животных. 10.00 Вести в одиннадцать. 10.15 Вестник потребителя. 10.40 Кто мы? 11.20 «Хочу в артисты». 12.00 Мультфильм. 12.10 Анонимные собеседники. 12.45 «Квантум» представляет. 13.00 Вести прочь. 13.20 «Арабелла». Х/ф. 14.20 Караоке по-русски. 14.50 Двойной портрет. 15.20 Бесконечное путешествие. 15.45 Песня России. 16.40 Мужчина и женщина. 17.15 Телескоп. 17.55 Субботний вечер со Львом Дуровым. 19.00 Вести. 19.35 Сам себе режиссер. 20.10 «Правосудие». Х/ф. 22.10 «Му-муки творчества». 22.30 Момент истины. 23.25 «Представляет «Проект-арсенал». 23.40 Репортер. 23.55 Программа «А».

Санкт-Петербург
9.30, 12.30, 15.30, 18.30, 21.00 Информ ТВ. 9.45 Хуторок. 10.15 «Честь имею». 10.45 «Индаба». 11.05 «Необузданная Африка». 12.00 Ток-шоу «Наобум». 12.45 Страсти-мордасти. 13.05 «Житие Дон Кихота и Санчо». Х/ф. С. 1. 14.30 Куклы и трубы. 14.45 Исторические расследования. 15.45 Спортивное обозрение. 16.05 Студия «Вообрази». 16.50 «Театральная провинция?» 17.25 Телемагазин. 19.00 Большой бал в Царском Селе. 20.30 Сокровища Петербурга. 20.45 Блефклуб. 21.45 «Парад парадов». 22.15 «Стрелец неприкаянный». Х/ф.

НТВ
7.00 Сегодня утром. 7.15 Х/ф «Веселые ребята». 9.00 «Необычайные приключения доктора Дулиттла». 9.30 «Пойми меня». 10.00 Х/ф «Повелитель джунглей». 10.30 Мультфильм. 10.45 От «Винта». 11.00, 15.00 Сегодня днем. 11.15 Х/ф «Любовь и месть». 13.30 Проще простого. 14.10 Живые новости. 14.30 «Панорама». 15.20 «ХХ век в войнах». «Век насилия». 16.20 «Саванна». 17.15 Новости дня с Натальей Антоновой. 17.30 «Дог-шоу. Я и моя собака». 18.00, 21.00 Сегодня вечером. 18.30 Герой дня без галстука. 18.55 «Зубастики». Х/ф. 20.45 «Куклы». 21.15 «Байки из склепа». 22.40 «Империя страсти». 23.20 Большой ринг: звезды профессионального спорта. 23.55 Ночной канал. «Плейбой-шоу».

8 канал
15.00 Жизнь в слове. Джойс Майер. 15.30 Мир приключений. Х/ф. 17.00 Музыкальная программа. 18.30 Мультфильм. 19.00 На-ли-вай! 19.30 «Комиссарша». 20.30 Hi-Fi music. 21.00 Суперзвезды Голливуда. Мэл Гибсон. 21.30 Х/ф «Мэверик».

НЯДЗЕЛЯ 20 ліпеня

БТ
8.00 «Коктейль по воскресеньям». 9.00 Детский сеанс. 9.30 Вершина мира. 10.05 «Все нормально, мама!» 10.40 Турообъектив. 11.10 «Марсово поле». 11.40 «Война в воздухе». 12.05 Сельчане. 12.35 Остров вдохновения. 13.15 «Виленские мечты». Моноспектакль. 14.05 Олимп. 14.25 Золотые ключи. 15.00 Новости. 15.15 Компьютерный полигон. 15.40 Уникум. 16.20 Силач. 17.00 «Портреты». 17.25 «Оскар». 17.55 Х/ф «Однажды 20 лет спустя». 19.10 Бездельник. 19.40 Колыбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 [illegible] телекурьер. 21.10 Те[illegible] 25 Ток-шоу «Карамболь». 22.00 Х/ф «Семья». 0.05 Бархатный сезон.

ОРТ
7.00 Х/ф «Море студеное». 8.30 Мультфильм «Храбрый олененок». 8.55 Спортлото. 9.00, 14.00 Новости. 9.15 «Непутевые заметки» Дм.Крылова. 9.30 Пока все дома. 10.10 Утренняя звезда. 11.30 Играй, гармонь любимая! 12.00 Сельский час. 12.25 Сериал «Подводная одиссея команды Кусто». «Созонник поневоле». 13.25 Смехопанорама. 14.15 «Приглашение к музыке». 14.40 Клуб путешественников. 15.25 Мультфейерверк. 16.25 Счастливый случай. 17.10 Футбольное обозрение. 17.40 КВН-ассорти. 18.10 Погода. 18.15 Песня - 97. 19.10 «Строго на юг». 19.50 Киноафиша. 20.00 Время. 20.40 Х/ф «Операция «Святой Януарий». 22.35 Московский двадцатый. Открытие фестиваля.

Канал «Россия»
7.00 Утренний экспресс. 7.55 Торговый дом «Ле Монти». 8.10 «Солти». 8.35 «У всех на устах». 8.50 Доброе утро, страна! 9.30 Присяга. 10.00 Вести в одиннадцать. 10.15 Русское лото. 10.55 Без пяти двенадцать. 11.00 Книжная лавка. 11.25 Человек на Земле. 11.50 Новая Россия. 12.15 Репортаж ни о чем. 12.30 Наш сад. 13.00, 19.00 Вести. 13.20 «Арабелла». 14.30 Сад культуры. 14.55 Волшебный мир Диснея. 15.50 Довгань-шоу. 16.20 «Фестос-97». 17.15 Футбол без границ. 17.45 L-клуб. 18.20 «Аншлаг» представляет. 19.55 Старая квартира. 1951 год. 21.00 «Поцелуй в диафрагму». 22.00 У Ксюши. 22.30 «Я Вас люблю, столица!» 23.40 Рек-тайм.

Санкт-Петербург
9.30, 12.30, 15.30, 18.30 Информ ТВ. 9.45 Папа, мама и я – спортивная семья. 10.15 Овертайм. 10.45 «Индаба». 11.10 «Необузданная Африка». 12.00 Старое танго. 12.45 Экспресс-кино. 13.10 «Житие Дон Кихота и Санчо». Ф. С. 2. 14.40 «Музыка из Петербурга». 15.45 Спортивное обозрение. 16.05 «И снова танцы...» 16.20 «Весь этот цирк». 16.55 Телестанция «Моя Россия». 17.25 Телемагазин. 19.00 «Маленький гигант большого секса». 20.15 Волшебная страна фонтанов Петродворца. 20.45 Ноу смокинг. 21.30 У всех на виду. 21.45 Международное обозрение. 22.15 «Черный кот». 22.45 «Врата ада». Х/ф.

НТВ
7.00 Сегодня утром. 7.15 Х/ф «Волга-Волга». 9.00 Устами младенца. 9.30 «Пойми меня». 10.00 «Повелитель джунглей». 10.30 Мультфильмы. 10.45 От «Винта». 11.00, 15.00 Сегодня днем. 11.15 6 соток. 11.30 Что почем. 12.00 «Мафия». 12.30 Книжный магазин. 13.00 «Каролина в Нью-Йорке». 13.30 Кино, кино, кино: новости Голливуда. 14.00 Время «Ч» с Ольгой Кучкиной. 14.30 «Своя игра». 15.20 Страна кино – «Артек». 16.20 «Саванна» (США). 17.15 Новости дня. 17.30 «Русские гвозди». 18.00 Сегодня вечером. 18.30 «Маленький гигант большого секса». 20.00 Итоги. 21.10 Х/ф «Плоть и кровь».

8 канал
15.00 Благая весть с Риком Ренером. 15.30 Х/ф для детей. 17.00 Тележурнал «Ровесник». 17.30 Музыкальная программа. 18.30 Мультфильм. 19.30 Трюкачи Голливуда. 20.00 «Комиссарша». 21.00 Тележурнал «Рынок». 21.30 Новости «К-видео». 22.00 Художественный фильм.

СПОРТ

Бывай, Тайсан?

БАЛТЫЙСКІЯ ГУЛЬНІ

II Балтыйскія гульні, у якіх прымалі ўдзел спартсмены 11 краін, завершыліся ў Літве. Яны прынеслі поспех гаспадарам, які заваявалі найбольшую колькасць узнагарод. Удала выступілі і беларусы, заняўшыя другое агульнакаманднае месца наперадзе Польшчы, Германіі, Расіі, Швецыі і г.д. Усяго ў нашай скарбонцы 120 медалёў, з якіх 59 залатыя.

Адзначым, што ў большасці відаў спорту спаборнічалі маладыя атлеты, бліжэйшы рэзерв мацнейшых.

АКРАБАТЫКА: ДЗЯЎЧАТЫ ЦУДОЎНЫЯ!

У Германіі на чэмпіянаце Еўропы абсалютнымі чэмпіёнкамі сталі беларускі Аксана Феактыстава — Кацярына Ракчэева. Віцэ-чэмпіёнкай у скачках на акрабатычнай дарожцы стала вядомы майстар Тацццяна Марозава. Па суме ачкоў, набраных па суме ўсіх відаў праграмы зборная Беларусі ўпершыню паднялася на трэцяе месца.

ФУТБОЛ: ДАБРАЧЫННЫ ЖЭРАБЯ

У штаб-кватэры Еўрапейскага Саюза футбольных асацыяцый адбылася жэрабя еўракубкавых турніраў 1997-98 гадоў.

Усе тры нашыя клубы пачнуць барацьбу з папярэдняга круга. У Кубку чэмпіёнаў мазырскі МВКЦ будзе змагацца з чэмпіёнам Малдовы «Канструктарулам». У Кубку ўладальнікаў кубкаў бабруйская «Белшына» памерацца сіламі з эстонскім «Садамам», а ў Кубку *UEFA* мінскае «Дынама» сустрэнецца з грузінскім «Калхэці».

Сапернікі нашым папаліся не самыя знакамітыя, так што ёсць шанц прасунуцца далей.

У Кубку чэмпіёнаў кіеўскае «Дынама» згуляе з «Бары Таўн» (Ірландыя), а іх тбіліскія аднаклубнікі — з «Крузейдэрсам» з Паўночнай Ірландыі. Маскоўскі «Спартак» уступіць у спаборніцтва з другога круга. Канкураваць са спартакоўцамі будзе пераможца пары «Акранэс» (Ісландыя) — «Кошыцэ» (Славакія).

ЧЭМПІЯНАТ КРАІНЫ

Цэнтральны матч 14-га тура прайшоў у Бабруйску, дзе цяперашні лідэр «Белшына» адкінула назад чэмпіёна краіны-96 МВКЦ (Мазыр) — 1:0. Футбол, падобны на цырк, адбыўся ў Мінску, дзе «Дынама-93» перамагло магілёўскі «Трансмаш» — 6:3. Лік адкрылі мінчане, але затым прапусцілі ў свае вароты хет-трык форварда гасцей Сяргея Ніканчука. Прайграючы 1:3, гаспадары ўстрапянуліся і за якіх 20 хвілін «накармілі» гасцей пяццю галамі. У дынамаўцаў адзначыўся Віталь Лясун, які сам забіў тры мячы і двойчы памог гэта зрабіць партнёрам.

«Лакаматыў-96» (Віцебск) — «Тарпеда-Кадзіна» (Магілёў) — 5:1, «Днепр» (Магілёў) — «Дынама» (Брэст) — 2:0, «Атака» (Мінск) — «Нёман» (Гродна) — 2:0, «Нафтан-Дэвон» (Наваполацк) — «Тарпеда» (Мінск) — 0:1, ФК Маладзечна — «Шахцёр» (Салігорск) — 3:2. У чацвер вечарам адбыўся апошні матч тура: «Дынама» (Мінск) — «Камунальнік» (Слонім).

ПАСЛЯ 14 ТУРАЎ СІТУАЦЫЯ ПАКУЛЬ ТАКАЯ:

1. «Белшына» — 37 ачкоў. 2. «Лакаматыў-96» — 30, 3. «Дынама» (Мн) — 26 (13 гульняў). 4. «Днепр» — 25. 5. «Дынама-93» — 24 (12). 6. МВКЦ — 24. 7. «Дынама» (Бр.) — 18. 8.»Атака» — 18. 9. «Тарпеда» — 18. 10. «Нафтан-Дэвон» — 16. 11. «Неман» — 16 (13). 12. ФК Маладзечна — 14. 13. «Камунальнік» — 12 (13). 14. «Тарпеда-Кадзіна» — 10. 15. «Трансмаш» — 8. 16. «Шахцёр» — 4.

ЛЁГКАЯ АТЛЕТЫКА: РЭКОРДЫ СВЕТУ

Эфіоп Хайле Гэбрэселасіе вярнуў сабе сусветны рэкорд у бегу на 10.000 метраў, прабегшы гэтую дыстанцыю ў Осла за 26 хвілін 31,32 секунды. Праз два дні ў другой паўночнай сталіцы Стакгольме Ўілсан Кіпкетэр (Данія) паўтарыў рэкорд знакамітага Себасцьяна Коэ ў бегу на 800 метраў — 1.41,73.

Пераможцамі Мінскага марафона сталі Дзмітрый Сіваў з Магілёва і Алена Вініцкая з Віцебска. Ім жа прысвоены тытулы чэмпіёнаў Беларусі.

РАСПЛАТА

Атлетычная камісія амерыканскага штата Невада дыскваліфікавала экс-чэмпіёна свету па боксу цяжкавагавіка Майка Тайсана за тое, што ў бай супраць цяперашняга ўладальніка вышэйшага тытула Эвандэра Халіфілда ён адкусіў сапернiку частку вуха. Акрамя таго, Тайсан павінен будзе выплаціць яшчэ і 3 мільёны долараў штрафу. Цяпер «жалезны Майк» не мае права выходзіць на рынг на тэрыторыі ЗША.

Сямён ПЛОЦ

Смерть «на роликах»

На днях во Франции в результате несчастного случая погиб первый «роллер».

Жертва не была опытным «райдером», не умела делать сложные трюки, не скатывалась по перилам лестниц и не цеплялась на всей скорости за машины. Жаклин Пикаве, 44-летний инструктор физвоспитания, впервые одевшая в этот день коньки, скончалась в госпитале от удара головой об асфальт.

До сих пор в Европе, где катание на роликах получает все большее распространение, не было зарегистрировано ни одного смертельного случая. *«Даже во время соревнований случается очень мало травм или переломов. Это не самый опасный спорт,* — считает г-н Ретюро, президент французской Федерации катания на роликовых коньках. — *И тем не менее, новичкам следует пройти хорошую начальную подготовку, прежде чем броситься в опасные городские джунгли».* Сегодня роликовые коньки все больше превращаются в транспортное средство, позволяющее свободно передвигаться по городу, не рискуя попасть в пробку. На улицах все чаще можно увидеть почтенных дам на коньках, считающих, что это поможет им сохранить фигуру, и скользящих на роликах клерков в строгих деловых костюмах. «Райдеры» снуют везде: на тротуарах, в автобусах, в метро....

На снимке: полиция Амстердама гоняется за ворами и карманниками на роликовых коньках.

В США, являющихся зачинателями моды на роликовые коньки, более 20 млн. человек занимаются этим спортом. Полтора миллиона катаются на роликах в Европе и около 20 тысяч во Франции. Первый смертельный случай «роллера», возможно, послужит толчком для упорядочения этого развивающегося спорта, который до сих пор регулировался лишь пешеходными правилами и не предусматривал обязательного ношения защитной каски.

АНЕКДОТЫ

— Тебе нравится ходить в школу, Вася?

— Очень. И из школы тоже нравится. Только вот эти часы между ходьбой — ненавижу.

— Кого ты больше любишь, Витенька, брата или сестричку?

— Сестричку.

— А почему?

— Она мой дневник в мусоропровод выбросила.

— Дедушка, а ты был маленьким?

— Конечно был, внучек.

— Представляю, как смеялись ребята во дворе над твоей бородой и лысиной!

Девушка — парню:

— Ты спросил у моего отца разрешение на наш брак?

— Да. Я позвонил ему по телефону, и он мне ответил: «Я не знаю, кто это говорит, но я не возражаю».

— Твой муж помнит дату вашей свадьбы?

— К счастью, нет.

— Почему же — к счастью?

— Я напоминаю ему об этом несколько раз в год, и каждый раз он приносит мне подарок!

В Саудовской Аравии за это отрубают голову

Приведение в исполнение смертного приговора в Саудовской Аравии — зрелище не для слабонервных. На глазах у собравшихся зрителей палач сносит голову осужденному длинющей кривой саблей.

Публичные казни проводятся на небольшой обрамленной пальмами площади возле главной мечети столицы. Кровь стекает в канализацию через металлическую решетку в центре площади.

Последними обезглавленными стали шесть нигерийцев, обвинявшихся в вооруженном ограблении пункта обмена валюты, и афганец, уличенный в торговле героином. *«Если собака срывается с цепи и загрызает овцу, ее нужно убить, чтобы она не могла этого сделать опять».* Так считают 18 млн. жителей королевства Саудовская Аравия, где в прошлом году был казнен 71 человек, в то время как в Соединенных Штатах с населением 260 млн. за тот же период привели в исполнение всего лишь 45 смертных приговоров.

Исламский закон «шариата» предусматривает смертное наказание за убийство, изнасилование, супружескую измену, вероотступничество, государственную измену, вооруженный грабеж и торговлю наркотиками. К обезглавливанию приговариваются как мужчины, так и женщины. Однако если многочисленные таиландцы, пакистанцы, филиппинцы и йеменцы уже закончили здесь свой жизненный путь таким образом, никто не может вспомнить случай, чтобы в Саудовской Аравии отрубили голову европейцу. По исламским законам приговоренный к смертной казни за убийство может избежать наказания, если мужчина из числа ближайших родственников жертвы согласится принять денежную компенсацию, так называемые «кровавые деньги». В 1981 г. шотландский инженер Билл Джонсон провел в тюрьме шесть месяцев и заплатил семье сбитого им на машине человека 40.000 долларов, после чего был отпущен на свободу.

Саудовская система правосудия подвергается сильной критике со стороны международных правозащитных организаций за нарушение прав человека. Зачастую для вынесения смертного приговора достаточно выбитых из обвиняемого силой признаний. Судья сам решает, разрешить или нет обвиняемому воспользоваться услугами защитника. Что касается европейцев, то им, как правило, разрешается приглашать адвоката, а саудовские судьи стараются не создавать дипломатических инцидентов и не портить отношений с Западом.

По материалам зарубежной печати подготовил

Владимир АБАНИН

АФІША

«Травіята» ў стылі мадэрн

ТЭАТРЫ

У ліпені закрываецца тэатральны сезон, таму вы зможаце па_глядзець спектаклі толькі ў трох мінскіх тэатрах.

Тэатр-студыя кінаакцёра прапануе гледачам класічны рэпертуар. 11, 12 ліпеня тут будуць «Таланты и поклонники» паводле А.Астроўскага. Амаль паўгода ідзе гэты спектакль у пастаноўцы Аляксандра Яфрэмава ў класічным прачытанні. Адну з галоўных роляў выконвае актрыса кіно Любоў Румянцава.

15 ліпеня, аўторак. «Айседора. Танец кахання». Старонкі з жыцця любімай жанчыны «апошняга вясковага паэта» Сяргея Есеніна вядомай балерыны Айседоры Дункан. У галоўнай ролі Ала Проніч.

16 ліпеня, серада. «Каханне смешнага чалавека» па творах Ф.Дастаеўскага.

19, 20 ліпеня. «Апошняя жанчына сеньёра Хуана». У яксасці драматурга выступіў вядомы журналіст Л.Жухавіцкі. Гэта сучаснае прачытанне легенды аб Доне Хуане. Пастарэлы, пасівелы знакаміты палюбоўнік шукае мэту ў жыцці, пераасэнсоўвае ўсё здзейсненае.

Пачатак спектакляў у 19:00, кошт білетаў 15—20 тысяч рублёў. Папярэдні заказ па тэлефоне 223-08-71.

«Вольная сцэна» прадстаўляе 12 ліпеня дэбют драматурга Сяргея Кандрашова і рэжысёра Венядзікта Расстрыжэнкава ў трагікамедыі «Містэр Розыгрыш». Героі п'есы — нашыя сучаснікі, ужо немаладыя, але не страціўшыя задорнасці. Галоўны герой — удачлівы бізнесмен, які любіць збіраць старых сяброў на дачы і разыгрываць незнаёмцаў. Але адначы сябры вырашылі самі разыграць бізнесмена. І выбралі для гэтага «рускую рулетку»... А што атрымалася — вы даведаецеся, калі паглядзіце спектакль.

Тэатр оперы і балета прапануе 17, 18 і 20 ліпеня паслухаць новы варыянт знакамітай оперы Дж.Вэрдзі «Травіята». Гэта таксама прэм'ера і таксама рэжысёрскі дэбют. З новым вырашэннем класічнага спектакля выступіла рэжысёр дзіцячага музычнага тэатра Сусана Цырук. Аднак для спадарыні Цырук гэта не першая пастаноўка «вялікай» оперы. Не так даўно ў яе ўжо быў дэбют у Бельгіі. І вось — Беларусь.

Трэба адзначыць, што «Травіята» даўно ў рэпертуары нашага Опернага . У красавіку яе «вазілі» на фестываль у Бразілію. І ўжо тады ў тэатры зразумелі, што адбываецца спекуляцыя на назве спектакля, бо «Травіята» адна з самых папулярных опер у свеце. Тады і нарадзілася ідэя «абнавіць» пастаноўку. Дзеянне оперы перанесена на канец XIX стагоддзя, калі ў свеце панаваў стыль мадэрн, які дае вялікія магчымасці для мастакоў. Увогуле, пастаноўка адрозніваецца ад таго, што ўсе мы прывыклі бачыць. Ад былога засталася толькі велічная, страсная, шчымлівая музыка геніяльнага італьянца Джузэпэ Вэрдзі.

ВЫСТАВЫ

У мінскай галерэі «Мастацтва» (пр.Ф.Скарыны, 12) 11 ліпеня адкрываецца выстава полацкага мастака Сяргея Цімохава.

Нацыянальны мастацкі музей пры падтрымцы міністэрства культуры прапануе ў гэтым месяцы тры выставы.

10 ліпеня тут адкрыліся персанальныя выставы двух мастакоў: М.Шкробата і А.Шастакова.

14 ліпеня адкрываецца выстава мастака В.Гаўрылава.

17 ліпеня ў памяшканні музея адкрываецца выстава кітайскага мастака Хуанга.

Аксана ПЯНКРАТ

© СВАБОДА Падпісны індэкс 63887 E-mail: edit@svaboda.minsk.by СВАБОДА ў Internet: http:\\www.gis.minsk.by Спасылка на газету СВАБОДА абавязковая Наклад 90.000 (першы завод — 36.640)

Нумар падпісаны ў друк 10.07.97 (15:00) Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) ЛВ № 215 Заказ 326